

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky
proti veřejnému pořádku, občanskému soužití
a majetku v právní teorii a praxi**

Milan Smrco

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Milan Smrco

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi

Název anglicky

Enforceability of sanctions put on offence against public order, civil coexistence and property in legal theory and practice

Cíle práce

Hlavním cílem této práce je zmapování v současné době platných a využívaných možností na úseku správního a trestního trestání v souvislosti s vymahatelností uložených sankcí, případně trestů. Dílčími cíli je přiblížení postupů používaných správními orgány při ukládání sankcí za přestupky podle § 47, 49 a 50 zákona o přestupcích, popis změn, které nastaly v souvislosti se zrušením zákona o přestupcích a jeho nahrazení novými zákony a vymezení nedostatků současného stavu při vymáhání nezaplacených pokut za uvedené přestupky. Výstupem práce bude navržení dílčích úprav v současné době používané metodiky vymáhání pokut, které budou mít za následek zvýšení úspěšnosti správních orgánů při vymáhání nezaplacených pokut.

Metodika

Práce bude zpracována na základě studia odborné literatury, odborných článků a právních předpisů. Zdrojem dat budou také údaje získané od oslovených vybraných městských úřadů Královéhradeckého a Pardubického kraje. Dalšími důležitými zdroji budou zjištění získaná z vlastní praxe, konzultace s praktiky, zabývajícími se ukládáním a vymáháním pokut, a také vyhodnocení a porovnání takto získaných údajů. V závěru budou zpracována a vyhodnocena získaná data, bude provedena jejich analýza a bude použita metoda rozhovoru s odborníky.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

veřejná správa, přešupek, sankce, pokuta, exekuce, exekuční řízení, vymahatelnost, správní trestání,

Doporučené zdroje informací

BOHADLO, D.: Správní trestání z hlediska praxe a judikatury. Praha, C. H. Beck, 2013. 206 s. ISBN 978-80-7400-413-1.

ČESKO, – ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON O ROZHODČÍM ŘÍZENÍ A O VÝKONU ROZHODČÍCH NÁLEZŮ ((1994)), – ČESKÁ REPUBLIKA. ZÁKON O SPRÁVNÍM ŘÍZENÍ ((1967)). *Občanský soudní řád ; Správní řád ; Rozhodčí řízení : podle stavu k 16.9.1998.* Ostrava: Sagit, 1998. ISBN 80-7208-090-3.

ČESKO. *Občanský soudní řád ; Soudní řád správní ; Správní řád ; Rozhodčí řízení ; Advokacie, notáři ; Exekuční řád : podle stavu k 1.9.2003.* Ostrava: Sagit, 2003. ISBN 80-7208-376-7.

JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P.: Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Praha, C. H. Beck, 2010. 534 s. ISBN 978-80-7400-355-4.

PRŮCHA, P. *Jak řídit kraj, město, obec : rukověť územní samosprávy. I. díl, Právo, normotvorba, veřejný pořádek.* Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2002. ISBN 80-210-2954-4.

RADKOVA, D.: Exekuce jiné pohledávky. Praha, Linde, 2009. 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.

zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ze dne 17.5.1990, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ze dne 12.7.2016
zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ze dne 8.1.2009, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ze dne 24.6.2004, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Pavel Pikola, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2017

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 09. 02. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „**Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejného pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi**“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 2. 2018

Poděkování

Rád bych vyjádřil své poděkování Ing. JUDr. Pavlu Pikolovi, PhD. za cenné připomínky, vstřícný přístup a odborné vedení mé bakalářské práce.

Poděkování patří i mému zaměstnavateli Městu Nové Město nad Metují za poskytnutí podkladů k praktické části práce.

Mé drahé manželce Kátě a mým synům Adámkovi a Šimonkovi za to, že mě podpořili, i přes to, že čas, který jsem mohl trávit s nimi, jsem věnoval studiu a tvorbě bakalářské práce.

Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi

Enforceability of sanction put on offence against public order, civil coexistence and property in legal theory and practice

Souhrn

Bakalářská práce se zaměřuje na úsek legislativy České republiky, která souvisí s tematikou vedení přestupkového řízení a na ní přímo navazující postupy při vymáhání sankce ve formě pokuty, pokud je v takovém řízení uložena a v případě, že není pachatelem uhrazena. Ze širokého okruhu přestupků se věnuje především problematice přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku. Alespoň s některým z těchto přestupků se ve svém životě setká téměř každý, a to minimálně jako svědek protiprávního jednání. Přestože se povětšinou jedná o skutky s malou společenskou nebezpečností, je v zájmu společnosti, aby k takovému jednání nedocházelo, a když už k němu dojde, aby bylo přiměřeným způsobem potrestáno. Tato práce se podrobně věnuje situacím, kdy je sice trest vyneseno, ale nedaří se ho vykonat. V současné době je tato problematika aktuální, protože k těmto situacím dochází často a lze předpokládat, že v souvislosti s výrazným růstem rozdílů v ekonomické síle obyvatelstva naší země, k nim bude docházet ještě častěji. Bakalářská práce v teoretické části popisuje postup zainteresovaných orgánů státní moci, a to počínaje zjištěním, že byl přestupek spáchán, přes jeho oznámení, projednání a ukončení, ale přibližuje také navazující postupy v případě, že se pachatel vyhýbá povinnosti uhradit uloženou pokutu. V praktické části bakalářské práce je přiblížen postup a průběh výše nastíněného procesu v každodenní praxi městského úřadu obce s rozšířenou působností. Zároveň je porovnávána úspěšnost vymáhání pokut v praxi několika oslovených městských úřadů v rámci Královéhradeckého a Pardubického kraje, a to na základě od těchto úřadů získaných dat za období let 2011 až 2015. Následuje celkové zhodnocení všech dat a navržení možných inovací, vedoucích ke zlepšení situace ve zkoumané oblasti.

Summary

The BA thesis focuses on the Czech legislation related to the issue of the conduct of the offense proceedings and its follow-up procedures for the imposition of sanctions in the form of fines, if imposed in such proceedings, and in case it is not paid by the offender. From a wide range of offenses, it deals primarily with the issue of offenses against public order, against civil cohabitation, and against property. Almost everybody encounters at least some of these transgressions in their lives, if only as a witness of the offense. Although they are mostly acts of little public danger, it is in the society's interest to prevent them, and when they are already committed, to punish them reasonably. This work deals in detail with situations in which the punishment is handed down but fails to be executed. This issue is very current since these situations occur frequently, and we can assume that due to significant increase of differences in the economic strength of our country's population, they will become more frequent. In the theoretical part the BA thesis describes the procedure of the state authorities involved, starting with the finding that the offense was committed, through its notification, discussion and termination, but it also describes the follow-up procedures in case the offender avoids the obligation to pay the imposed fine. In the practical part of the BA thesis, the procedure and the course of the above-mentioned process in the day-to-day practice of the municipal office of the municipality with extended competence is approximated. At the same time, the success rate of fines is compared in the practice of several addressed municipal authorities within the Hradec Králové and Pardubice regions, based on the data obtained from these offices for the period 2011 to 2015. It is followed by the overall evaluation of all data and suggestion for possible innovations for the area under investigation.

Klíčová slova

Veřejná správa, přešupek, sankce, pokuta, exekuce, exekuční řízení, vymahatelnost, správní trestání.

Keywords

Public administration, offense, sanctions, fine, execution, execution proceedings, enforceability, administrative punishment.

Obsah

Seznam použitých zkratk v textu	11
Úvod.....	12
1 Cíl práce a metodika.....	14
1.1 Cíl práce	14
1.2 Metodika	14
2 Obec.....	16
2.1 Právní zakotvení obce	16
2.2 Orgány obce	18
2.3 Samostatná působnost obce	19
2.4 Přenesená působnost obce.....	19
2.5 Orgány obce projednávající přestupky	20
2.6 Pokuta jako příjem obce.....	22
2.7 Projednávání přestupků obcí na základě veřejnoprávní smlouvy.....	22
3 Zákonné normy upravující oblast přestupků	24
3.1 Pojem přestupek.....	24
3.2 Přestupkový zákon č. 200/1990 Sb.....	25
3.3 Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich č. 250/2016 Sb.....	27
3.4 Zákon o některých přestupcích č. 251/2016 Sb.	28
4 Druhy sankcí a trestů používaných v České republice.....	30
4.1 Trestní řízení	30
4.2 Tresty v trestním řízení	31
4.3 Přestupkové řízení.....	32
4.4 Druhy správních sankcí (trestů) v přestupkovém řízení	32
4.5 Ochranná opatření	34
4.6 Pokuty ukládané podle zákona o přestupcích	34

4.7	Pokuty ukládané podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a podle zákona o některých přestupcích.....	35
4.8	Zásady pro ukládání správních sankcí (trestů) v přestupkovém řízení.....	36
4.9	Evidence přestupků.....	37
4.10	Správní rozhodnutí.....	38
4.11	Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí.....	39
4.12	Náklady přestupkového řízení	39
5	Přestupky podle zákona o přestupcích	41
5.1	Přestupky proti veřejnému pořádku	42
5.2	Přestupky proti občanskému soužití	43
5.3	Přestupky proti majetku	44
6	Možnosti vymáhání pohledávek podle právního řádu ČR	46
6.1	Základní pojmy	46
6.2	Vymáhání pohledávky soudem.....	47
6.3	Vymáhání pohledávky soudním exekutorem.....	47
6.4	Vymáhání pohledávky orgány celní správy.....	47
6.5	Vymáhání pohledávky obcí	48
6.6	Exekuční titul	48
6.7	Exekuční příkaz	48
6.8	Exekuční náklady.....	49
6.9	Opravné prostředky.....	49
7	Vymáhání pokut Městským úřadem Nové Město nad Metují	51
7.1	Charakteristika města Nové Město nad Metují.....	51
7.2	Projednávání přestupků v rámci MÚ Nové Město nad Metují	53
7.3	Pokuty uložené ve sledovaném období.....	55
7.4	Postup orgánů MÚ Nové Město nad Metují při vymáhání pokuty.....	57

7.5	Pokuty vymáhané Městským úřadem Nové Město nad Metují za sledované období.....	58
7.6	Konzultace (rozhovor) s praktikem	59
7.7	Vyhodnocení rozhovoru s praktikem.....	60
8	Vymáhání pokut ve srovnatelných městech.....	63
8.1	Charakteristika oslovených měst	63
8.2	Přehled poměru počtu a částek uložených a zaplacených pokut u oslovených obcí	64
8.2.1	Broumov.....	65
8.2.2	Holice	66
8.2.3	Hořice	67
8.2.4	Hronov.....	68
8.2.5	Nový Bydžov.....	69
8.2.6	Vrchlabí.....	70
8.2.7	Žamberk	71
8.3	Přehled poměru množství a částek vymáhaných a vymožených pokut u oslovených obcí	72
8.3.1	Broumov.....	73
8.3.2	Holice	74
8.3.3	Hořice	75
8.3.4	Hronov.....	76
8.3.5	Nový Bydžov.....	77
8.3.6	Vrchlabí.....	78
8.3.7	Žamberk	79
8.4	Statistický přehled počtu a částek uložených a zaplacených pokut ve všech oslovených obcích	80

8.5	Statistický přehled počtu a částek vymáhaných a vymožených pokut ve všech oslovených obcích	81
9	Shrnutí zjištěných poznatků a možnosti zlepšení.....	83
9.1	Analýza současné situace.....	83
9.2	Souhrn nedostatků v současné praxi	83
9.3	Možnosti zlepšení současného stavu	84
9.4	Možnost rozšíření okruhu správních trestů za přestupky	85
10	Závěr.....	87
11	Seznam použitých zdrojů	90
11.1	Publikace.....	90
11.2	Právní předpisy	90
11.3	Internetové zdroje	92
12	Seznam obrázků, grafů a tabulek	93
12.1	Seznam obrázků	93
12.2	Seznam grafů	93
12.3	Seznam tabulek	94
13	Přílohy	96
13.1	Příloha č. 1 – Upozornění na nedoplatek	96
13.2	Příloha č. 2 – Výzva (banka).....	97
13.3	Příloha č. 3 – Výzva (zdravotní pojišťovna).....	98
13.4	Příloha č. 4 – Exekuční příkaz (banka).....	99
13.5	Příloha č. 5 – Exekuční příkaz (zaměstnavatel).....	102

Seznam použitých zkratek v textu

Daňový řád - zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Listina základních práv a svobod – Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

MÚ – Městský úřad

Občanský soudní řád – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

ORP – obec s rozšířenou působností

Správní řád – zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Trestní zákoník – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Ústava – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o odpovědnosti za přestupky - zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon o některých přestupcích - zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Zákon o přestupcích – zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (naposledy novelizovaný zákonem č. 308/2013 Sb.)

Zákon o obcích – zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon o krajích – zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Úvod

Téma bakalářské práce - „Vymahatelnost sankcí ukládaných za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku v právní teorii a praxi“ jsem si zvolil, protože od roku 2011 pracuji jako referent Oddělení vnitřních věcí Městského úřadu Nové Město nad Metují. Náplní mé práce je projednávání oznámených přestupků, a to například na úseku zbraní, občanských průkazů, nebo cestovních pasů. Největší skupinu ovšem tvoří přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku. Z tohoto důvodu jsem získal poměrně značné množství zkušeností v oblasti projednávání přestupků a rozhodování o nich. S mojí pracovní činností zároveň úzce souvisí postupy, které oznámením předcházejí, tedy šetření Policie České republiky, nebo městské policie a logicky také postupy následující poté, kdy je přestupek pravomocně ukončen, rozhodnutí o něm je vykonatelné, ale pachatel uloženou sankci (v současnosti označovanou pojmem trest), neuhradí. Jelikož se v naprosté většině případů jedná o pokutu, následuje snaha obce o vymožení takovéto pohledávky, protože takto uložená pokuta je příjmem do jejího rozpočtu. Postupy při projednávání přestupků, a také při následném vymáhání uložených pokut, prošly od roku 2011 zásadními změnami. Příčinami byly jednak nový daňový řád, účinný od 1. 1. 2011, tak na straně druhé zásadní změny zákona o přestupcích. Ten byl v letech 2015 a 2016 výrazně novelizován, aby byl následně ke dni 30. 6. 2017 zrušen a nahrazen dvěma zcela novými zákony. Tyto zákonné změny přinesly nové a vyšší požadavky na orgány, které se zabývají ukládáním sankcí a jejich následným vymáháním. Zároveň praxe odhaluje některé nedostatky, které souvisí s touto problematikou. Bakalářská práce se proto zabývá jak zvláštní formou správního řízení, řízením přestupkovým, se zaměřením na ukládání pokut za vymezené skutkové podstaty přestupků, tak na jejich následné vymáhání v případě, kdy tyto pokuty nejsou uhrazeny ve stanovené době splatnosti. Základní podklady práce tvoří především právní předpisy stěžejní pro vedení přestupkového řízení v letech 2011 – 2015, tedy zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, účinný do 30. 6. 2017 a zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Dále zásadní právní předpis při vymáhání pohledávek za nezaplacené pokuty - zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Bakalářská práce se podrobně věnuje takovému průběhu přestupkového řízení, kdy je obviněný uznán vinným ze spáchání přestupku a je potrestán nejčastěji používanou formou trestu, tedy pokutou. Není podstatné, jakou formu rozhodnutí o vině obviněného

mělo (klasické rozhodnutí, bloková pokuta, příkaz na místě, příkaz o uložení pokuty), podstatné je, že nabytím právní moci rozhodnutí je řízení, až na výjimky stanovené zákonem, definitivně ukončeno. Pokud následně marně uplyne doba, ve které měl pachatel pokutu, tedy peněžní částku ve výši, jejíž rozmezí stanovuje zákon, uhradit, znamená to, že nesplnil povinnost vyslovenou mu ve výrokové části rozhodnutí a rozhodnutí se stává vykonatelným. Poté následuje snaha obce, aby na pachateli dlužnou částku vymohla, přičemž k tomu používá zákonná oprávnění, které jí poskytuje daňový řád.

Literární rešerše

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zmapování v současné době platných a využívaných zákonných možností na úseku správního a trestního trestání v souvislosti s vymahatelností uložených sankcí, případně trestů. Dílčími cíli je přiblížení postupů používaných správními orgány při ukládání sankcí za přestupky proti veřejnému pořádku podle § 47, občanskému soužití podle § 49 a majetku podle § 50 zákona o přestupcích, popis změn, které nastaly v souvislosti se zrušením zákona o přestupcích a jeho nahrazením novými zákony, a dále vymezení nedostatků současného stavu při vymáhání nezaplacených pokut za uvedené přestupky. Cílem teoretické části bakalářské práce je teoretické vymezení dané problematiky především z hlediska používaných zákonných norem a také jejich výkladová složka prostřednictvím odborné literatury. Praktická část práce vychází z praktické činnosti Oddělení vnitřních věcí, Odboru správního, Městského úřadu Nové Město nad Metují, na úseku projednávání přestupků podle zákona o přestupcích a Odboru finančního Městského úřadu Nové Město nad Metují, na úseku vymáhání nezaplacených pokut za tyto přestupky, a to v rozmezí let 2011 až 2015. Výstupem práce bude návrh dílčích úprav v současné době používané metodiky vymáhání pokut, které by mohly tyto postupy zefektivnit, zrychlit, případně jak je učinit hospodárnějšími. Tím by se dosáhlo zvýšené úspěšnosti správních orgánů při vymáhání nezaplacených pokut, následkem čehož by bylo zvýšení příjmů do obecních rozpočtů.

1.2 Metodika

Bakalářská práce byla zpracována na základě studia odborné literatury, odborných článků a právních předpisů. Zdrojem dat byly údaje získané od oslovených vybraných městských úřadů Královéhradeckého a Pardubického kraje. Dalšími důležitými zdroji informací byla zjištění z vlastní praxe, konzultace s praktiky, zabývajícími se ukládáním a vymáháním pokut, a také vyhodnocování a porovnávání takto získaných údajů.

V teoretické části je proveden výběr zásadních dat z vybraných právních norem a odborné literatury a také výklad relevantních pojmů. Protože podklady bakalářské práce

pochází z let 2011 až 2015, je nejvýznamnější prostor věnován zákonu o přestupcích, jehož platnost skončila dnem 30. 6. 2017. Dva zákony, které tento zákon nahradily, tedy zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a zákon o některých přestupcích, jsou zmíněny spíše okrajově. Těmito zákony jsou sice zavedeny některé nové instituty do přestupkového řízení, a jiné jsou více či méně pozměněny, ale základní smysl vedení řízení, tedy vydání rozhodnutí o přestupku je zachován, zároveň zůstala zachována návaznost na daňový řád, tedy bez výraznější změny zůstala také oblast vymáhání pohledávek.

V praktické části je provedeno šetření a vyhodnocení dat za jednotlivé roky zkoumaného referenčního období, analýza těchto dat na základě množství uložených pokut, pokut nezaplacených, a následně úspěšně vymožených, a to jak podle jednotlivých městských úřadů, tak v souhrnu. Následné porovnání získaných dat z šetření doplňuje jejich interpretace, spolu s navržením možných inovací.

2 Obec

2.1 Právní zakotvení obce

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce¹. Tak je pojem obec charakterizován v zákoně o obcích a tak je také nejčastěji vnímán. Pokud by měl být zasazen do celkového rámce právního uspořádání České republiky, musí se začít u předpisů s největší právní silou, tedy u ústavních zákonů. V Ústavním zákoně č. 1/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., č. 300/2000 Sb., č. 448/2001 Sb., č. 395/2001 Sb., č. 515/2002 Sb., č. 319/2009 Sb., č. 71/2012 Sb. a č. 98/2013 Sb. (Ústava), je pojem obec několikrát zmiňován.

Oblasti územních samosprávných celků a vyšších územních samosprávných celků, kterých je obec přímou součástí, se nejzásadněji dotýkají tyto články, případně jednotlivé odstavce Ústavy:

- Čl. 8: Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.
- Čl. 99: Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.
- Čl. 100 odst. 1: Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.
- Čl. 100 odst. 2: Obec je vždy součástí vyššího územně samosprávného celku.
- Čl. 100 odst. 3: Vytvořit nebo zrušit vyšší územně samosprávný celek lze jen ústavním zákonem.
- Čl. 101 odst. 1: Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.
- Čl. 101 odst. 3: Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.
- Čl. 101 odst. 4: Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.
- Čl. 105: Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.

¹ § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

S výjimkou Čl. 8, který se nachází v hlavě první, se ostatní citované články nachází v Ústavě v hlavě sedmé, která je věnována územní samosprávě.

Na Ústavu navazuje Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., (Listina). I v tomto ústavním zákoně jsou obsaženy odkazy, které se přímo vztahují k pojmu obec, jak byl výše uveden, a to:

- Čl. 21 odst. 1: Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.
- Čl. 21 odst. 2: Volby se musí konat ve lhůtách nepřesahujících pravidelná volební období stanovená zákonem.
- Čl. 21 odst. 3: Volební právo je všeobecné a rovné a vykonává se tajným hlasováním. Podmínky výkonu volebního práva stanoví zákon.
- Čl. 21 odst. 4: Občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím.

Uvedená ustanovení se nacházejí v hlavě druhé, která je věnována lidským právům a základním svobodám, konkrétně v oddíle druhém, který řeší politická práva.

Uvedené ústavní zákony tvoří základ právního systému, platného v České republice, na které navazují normy nižší právní síly, zákony. Zákonů, které se týkají přímo, nebo alespoň částečně, fungování obcí je nepřehledné množství, mezi ty stěžejní lze zařadit následující:

- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích,
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze,
- zákon č. 491/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí,
- zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích,
- zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků,
- zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu.

Jde o naprosto příkladný výčet těch nejdůležitějších norem, protože zákonů, které upravují naprosto rozdílné oblasti, ale přesto se v jednom, nebo několika paragrafech dotýkají problematiky spojené s pojmem obec, jsou desítky.

Přesto nejdůležitější specifikací je ta, kterou obsahuje zákon o obcích. Mimo to, že je obec základním územním samosprávným společenstvím občanů, zákon jí také ustavuje jako veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících². Dále také pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. S výjimkou poslední části souvětí by charakteristika obce mohla být použita například na soukromou firmu, kterou však odlišuje pojem veřejný zájem. Obsahem veřejného zájmu jsou hodnoty, jako například veřejný klid, veřejný pořádek, hygienické požadavky, plynulost dopravy, zajištění dopravních služeb, ochrana životního prostředí a další. Ve svém souhrnu uvedené hodnoty určují kvalitu života³. Z uvedeného tedy vyplývá, že prvořadým úkolem obce není, na rozdíl od soukromého podnikatelského subjektu, maximalizace zisku, ale především má postupovat s ohledem na spokojenost svých občanů. V mnohém se však obec podnikatelskému subjektu podobá, nebo by se alespoň podobat měla. Ve snaze o zajištění svých cílů by se měla chovat hospodárně, musí se řídit zákony a nese odpovědnost ze vztahů, do kterých v rámci své činnosti vstupuje.

2.2 Orgány obce

Každá obec potřebuje ke svému fungování orgány, které ji spravují. Orgány obce jsou taxativně uvedeny v hlavě čtvrté zákona o obcích. Mimo výčtu orgánů obce jsou zde uvedeny také jejich pravomoci. Orgány obce jsou:

- Zastupitelstvo obce, které je vrcholným orgánem obce, je složeno ze zastupitelů, kteří jsou zvoleni občany obce. Zákon o obcích mimo jiného stanovuje rozmezí počtu zastupitelů podle počtu obyvatel obce, určuje, jak vzniká mandát člena zastupitelstva, a kromě pravomocí zastupitelstva stanovuje práva a povinnosti jednotlivých zastupitelů.
- Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti, který se zodpovídá ze své činnosti zastupitelstvu obce, zároveň rozhoduje i v oblasti přenesené působnosti. Stanoví-li tak zákon, také radě obce zákon

² § 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

³ HUDEČKOVÁ, Helena, ZAGATA, Lukáš. *Sociologie a její aplikace ve veřejné správě*. Praha: ČZU, PEF, 2013. 155 s. ISBN 978-80-213-1637-9, s. 85.

o obcích určuje, které věci jsou jí vyhrazeny, a upřesňuje její vzájemný vztah se zastupitelstvem.

- Starosta obce zastupuje obec navenek, je volen členy zastupitelstva, a tomu se také za výkon své funkce zodpovídá.
- Obecní úřad, který tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad působí jak v oblasti samostatné působnosti, tak vykonává přenesenou působnost.

V hlavě páté zákona o obcích jsou uvedeny další orgány, které mohou zřizovat zastupitelstvo, nebo rada obce. Jsou to:

- Výbory, což jsou iniciativní a kontrolní orgány, které může zřídit zastupitelstvo. Tomu následně předkládají svá stanoviska a návrhy, plní úkoly, kterými je pověřil a ze své činnosti se mu zodpovídají, přičemž povinně musí zastupitelstvo obce zřídit výbor finanční a kontrolní.
- Komise, což jsou iniciativní a poradní orgány, které může zřídit rada obce. Té následně předkládají svá stanoviska a náměty, komise může být také výkonným orgánem, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti.

2.3 Samostatná působnost obce

Obec spravuje své záležitosti samostatně. Toto konstatování zcela nejjednodušeji vysvětluje pojem samostatná působnost. Při podrobnějším rozvedení to znamená, že státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Stejně tak jen zákonem může být omezen rozsah samostatné působnosti. Co se rozumí výkonem samostatné působnosti, je možné demonstrovat na praktických činnostech, kterou obec vykonává. Je to například starost o vlastní majetek, a to jak movitý, tak nemovitý, vydávání obecně závazných vyhlášek, kterými může obec ukládat povinnosti občanům, řešení programu rozvoje obce, rozpočet obce, rozhodování o vyhlášení místního referenda a tak dále. Tento výčet je pouhým zlomkem záležitostí, které spadají do samostatné působnosti obce.

2.4 Přenesená působnost obce

Vedle pojmu samostatná působnost, vysvětluje zákon o obcích i to, co je přenesená působnost. Je to výkon státní správy, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce.

V takovém případě už není výkon přenesené působnosti omezen pouze na území obce, ale vztahuje se i na další obce, a to podle ustanovení zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů, a také podle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. Typickými činnostmi obce na úseku státní správy je například vydávání občanských průkazů a cestovních pasů, vydávání stavebních povolení, a v neposlední řadě projednávání přestupků.

2.5 Orgány obce projednávající přestupky

Přestupky projednávají obecní úřady, případně zvláštní orgány obce, kterými jsou komise pro projednávání přestupků. V případě obecních úřadů zákon přímo stanovuje přestupky, k jejichž projednávání je příslušný každý obecní úřad, k projednávání ostatních je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností⁴. Tato úprava navazuje na zákon o přestupcích, který věcnou a funkční příslušnost upravoval v § 52 a 53. Podle zákona o obcích může rada obce zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, takže také odbor, ale nejčastěji oddělení přestupků⁵. Další možností je, že každý odbor v organizační struktuře úřadu vyřizuje přestupky, které se týkají agendy tohoto odboru, to je však vzhledem k množství takovýchto agend značně problematické. Na uvedené totiž přímo navazuje problematika kvalifikačních předpokladů úředníků, projednávajících přestupky, které vyplývají ze zákona o úřednících územních samosprávných celků a z jeho prováděcích vyhlášek, především vyhlášky č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. K činnostem v souvislosti s projednáváním přestupků je totiž nutná úspěšně absolvovaná zkouška ze zvláštní odborné způsobilosti, případně uznání rovnocennosti vzdělání, tedy vysokoškolského vzdělání právnického zaměření. Správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost⁶. Zvláštní odborná

⁴ § 60 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a o řízení o nich.

⁵ § 102 odst. 2 písm. f) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územně samosprávných celků a o změně některých zákonů.

způsobilost se ověřuje zkouškou, prokazuje osvědčením a zahrnuje souhrn znalostí a dovedností nezbytných pro výkon činností stanovených prováděcím právním předpisem⁷. Jednou ze správních činností, kdy úředníci prokazují zvláštní odbornou způsobilost, je právě přestupkové řízení ve věcech veřejného pořádku, občanského soužití a majetku⁸. Tyto podmínky výrazně pozměnil zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Oprávněná úřední osoba projednávající přestupky, musí mít podle nové právní úpravy vysokoškolské vzdělání nejméně v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice, nebo mít vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu v jiné oblasti, k tomu musí prokázat odbornou způsobilost zkouškou provedenou u Ministerstva vnitra⁹. Toto výrazné zpřísnění požadavků na vzdělání osob projednávající přestupky je částečně zmírněno přechodným ustanovením, když činnost oprávněné úřední osoby může vykonávat i osoba, která uvedené podmínky nesplňuje, ale nejpozději do 31. 12. 2022¹⁰. Přestupky však nemusí projednávat přímo městský úřad, ale obec může tuto pravomoc svěřit svému zvláštnímu orgánu, a to komisi k projednávání přestupků. Podmínky zřízení komise k projednávání přestupků tak, jak byly uvedeny v přestupkovém zákoně, obdobně převzal zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Předsedu a členy komise k projednávání přestupků jmenuje a odvolává starosta obce, který také při zřízení komise stanoví, které přestupky bude komise projednávat namísto obecního úřadu. Předseda komise musí splňovat stejné požadavky, jaké jsou kladeny na oprávněnou úřední osobu, a pro hlasování se subsidiárně použije § 134 správního řádu. Přestupkový zákon umožňoval, aby rada obce pověřila projednávání přestupků komisi rady obce. Tato možnost se však již v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich neobjevila, proto musely komise rady obce, které projednávaly přestupky, ukončit nejpozději do 30. 6. 2017 svou činnost.

⁷ § 21 odst. 2,3 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územně samosprávných celků a o změně některých zákonů.

⁸ § 1 odst. 1 písm. r) vyhlášky č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ § 111 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a o řízení o nich.

¹⁰ § 112 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a o řízení o nich.

2.6 Pokuta jako příjem obce

Zákon o přestupcích upravoval v § 13 odst. 3, že pokuta uložená orgánem obce je příjmem obce, jejíž orgán ve věci rozhodoval v prvním stupni. V zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich žádné takové ustanovení není, přesto se po 1. 7. 2017 příjemce uložených pokut nezměnil. Změnou je pouze nutnost dovodit tento závěr z jiné zákonné normy, a to ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních celků, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 7 tohoto zákona jsou příjmem rozpočtu obce mimo dalších také příjmy z výkonu státní správy, přičemž takovým výkonem státní správy je právě projednávání přestupků.

2.7 Projednávání přestupků obcí na základě veřejnoprávní smlouvy

Každá obec, i ta nejmenší, je ze zákona povinna řešit určitý okruh přestupků (do 30. 6. 2017 podle § 53 odst. 1 zákona o přestupcích, od 1. 7. 2017 podle § 60 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). Přestupky proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku, by tak měl projednávat každý obecní úřad obce, v jejímž správním obvodu byl přestupek spáchán. Obce s malým počtem obyvatel, které mají obecní úřad s minimálním počtem zaměstnanců, však z finančních a personálních důvodů pochopitelně nejsou schopny zajistit projednávání takto určených přestupků. Nemohou vyřizovat tuto svěřenou agendu v rámci přenesené působnosti, v rámci svého obecního úřadu. Obecně proto platí, že obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu a orgány jedné obce poté vykonávají celou, nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce, která je účastníkem smlouvy¹¹. Při projednávání přestupků se však nepoužije obecná, ale speciální právní úprava. Obec může uzavřít veřejnoprávní smlouvu o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků pouze s obcí s rozšířenou působností, nebo s obcí s pověřeným obecním úřadem, v jejímž správním obvodu se obec nachází. Obec může veřejnoprávní smlouvou přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků¹². Součástí takové smlouvy je i způsob úhrady za vykonávanou činnost. Pokud je uzavřena veřejnoprávní smlouva, orgány obce, která není

¹¹ § 63 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

¹² § 105 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

schopna sama přestupky vyřizovat, včetně starosty, přestávají být tím, kdo jakkoliv do přestupkového řízení zasahuje a je jejich zákonnou povinností případy předávat příslušnému správnímu orgánu, tedy smluvní obci¹³. Z uvedeného také vyplývá, že v případě uložené pokuty za přestupek je tato finanční částka příjmem obce, která pokutu uložila, a také případné vymáhání nezaplacené pokuty realizuje tato obec.

¹³ KUBÁNEK, Miroslav: Obce a přestupky (a příslušné přestupkové orgány). *Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profí Press s.r.o., č. 11, 2015. ISSN 1211-0507, s. 47.

3 Zákonné normy upravující oblast přestupků

Přestože v současné době již zákon o přestupcích není účinný, je spolu s daňovým a správním řádem nejdůležitější zákonnou normou, využitou v této bakalářské práci. Vzhledem k tomu, že bakalářská práce zpracovává statistické údaje za období let 2011 až 2015, je nutné nastínit zákonný stav platný právě v této době. Ve skutkových podstatách přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku, ani v systematicce ukládání pokut však nedošlo, na rozdíl od některých dalších oblastí přestupkového řízení, k žádné razantní změně.

3.1 Pojem přestupek

Zákon o přestupcích vymezoval přestupek jako zaviněné jednání, které porušovalo nebo ohrožovalo zájem společnosti a bylo za přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích, nebo jiném zákoně, nešlo-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů nebo o trestný čin¹⁴. Jednalo se o pozitivní vymezení, které stanovovalo, jaké jednání se považuje za přestupek. Ve stejném paragrafu se nacházelo zároveň vymezení negativní, které určovalo jednání, které přestupkem nebylo. Za takové jednání se považovala krajní nouze a nutná obrana. K tomu, aby škodlivý čin byl označen za přestupek, muselo se jednat o jednání zaviněné, porušující nebo ohrožující zájem společnosti, za přestupek výslovně označené v zákoně o přestupcích nebo v jiné zvláštní právní úpravě, spáchané odpovědnou osobou, trestné, a zároveň by se nesmělo jednat o jiný správní delikt nebo trestný čin. Termín správní delikt nebyl v žádném právním předpisu legálně definován, právní nauka proto považovala správní delikt za protiprávní jednání fyzické nebo právnické osoby, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně, a které je postižitelné sankcí (trestem) uloženou orgánem veřejné správy na základě zákona¹⁵. Přestupek byl jedním ze skupiny správních deliktů, přičemž nejčastější a nejpoužívanější třídění správních deliktů je rozdělovalo na přestupky a jiné správní delikty. Do kategorie jiných správních deliktů byly řazeny jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a podnikajících

¹⁴ § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2011, 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4, s. 3.

fyzických osob, disciplinární delikty a pořádkové delikty¹⁶. Pro skupinu těchto jiných správních deliktů neexistovala obecná právní úprava podmínek odpovědnosti, proto musely být dovozovány analogií zákona o přestupcích, trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, analogií teorie trestního práva hmotného, případně je upravovala četná judikatura v oblasti správního práva¹⁷. Reakcí na tyto dlouhodobé nedostatky se stal zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který sjednotil právní úpravu odpovědnosti za správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a podnikajících osob do jednoho právního předpisu a vytvořil jednotný pojem – přestupek. Vymezení pojmu přestupek se v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich od zákona o přestupcích příliš neliší. Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin¹⁸. Naopak výraznou změnou prošly okolnosti, které mají za následek, že skutek nemůže být přestupkem. Spolu s krajní nouzí (§ 24) a nutnou obranou (§ 25), stanovuje zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich jako tyto okolnosti ještě svolení poškozeného (§ 26), přípustné riziko (§ 27) a oprávněné držení zbraně (§ 28). O tom, zda se obviněný dopustil přestupku, rozhoduje správní orgán v řízení, přičemž v případě prokázání viny (tedy v případě, že čin naplnil všechny materiální a formální znaky přestupku), následuje rozhodnutí o sankci (trestu).

3.2 Přestupkový zákon č. 200/1990 Sb.

Základní zákonnou normou v oblasti přestupkového práva byl do 30. 6. 2017 zákon o přestupcích. Podrobně je zmiňován z toho důvodu, že statistické údaje v bakalářské práci pocházejí z období let 2011 – 2015, kdy byl tento zákon účinný. Zákon o přestupcích nahradil předchozí právní normu, kterou byl zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl účinný od 1. 7. 1961 a odpovídal době, ve které se podle něho přestupky projednávaly. To je zřejmé už jen z toho, jaký cíl v něm zákonodárce určil, totiž, že národní výbory dbají

¹⁶ BOHADLO, David. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Praha: C. H. Beck, 2013. 206 s. ISBN 978-80-7400-413-1, s. 4.

¹⁷ MLSNA, Petr. *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. 72 s. ISBN 978-80-87544-44-0, s. 5.

¹⁸ § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

na to, aby budování vyspělé socialistické společnosti nebylo narušováno projevy nekázně¹⁹. Již v tomto zákoně se objevily instituty, které přetrvaly do dnešní doby, např. druhy sankcí ve formě napomenutí, propadnutí věci, nebo pokuty, případně opatření ve formě zabránění věci. Zákon o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku byl účinný téměř 30 let, a po společenské změně, která nastala v roce 1989, ho bylo nutné nahradit. K tomu došlo přijetím zákona České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, s účinností od 1. 7. 1990, v němž bylo přestupkové právo celkově transformováno. Zákon o přestupcích se stal jen částečnou kodifikací přestupků, protože velké množství přestupků bylo upraveno ve zvláštních zákonech, byl účinný v době od 1. 7. 1990 do 30. 6. 2017, a během této doby byl více než 80 x novelizován. Byl rozdělen do čtyř částí, a kromě toho, že obsahoval pouze některé skutkové podstaty přestupků, neupravoval komplexně ani procesní část vedení přestupkového řízení, která vycházela ze správního řádu. Správní řád je základním univerzálním procesním předpisem správního práva. Upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy²⁰. K zákonu o přestupcích byl správní řád ve vztahu subsidiarity, tedy podpůrnosti. Základní zásady činnosti správních orgánů, definované obecně ve správním řádu, se uplatní na veškeré postupy správních orgánů, při výkonu veřejné správy²¹. Zákon o přestupcích byl tedy oproti správnímu řádu ve vztahu speciálním. Základní zásady činnosti správních orgánů jsou vymezeny v § 2 - 8 správního řádu a jsou následující:

- § 2 odst. 1 – zásada legality neboli zákonnosti,
- § 2 odst. 2 – zásada zneužití správního uvážení,
- § 2 odst. 3 – zásada dobré víry,
- § 2 odst. 4 – zásada legitimního očekávání,
- § 3 – zásada materiální pravdy,
- § 4 odst. 2, a také § 36 – zásada poučovací,

¹⁹ § 1 zákona č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ § 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8, s. 229.

- § 5 – zásada smírného řešení,
- § 6 – zásada rychlosti a hospodárnosti,
- § 4 odst. 1, a také § 8 – zásada dobré správy,
- § 7 – zásada rovnosti účastníků.

Kromě těchto hlavních zásad se vyskytují ve správním řádu ještě další zásady, např. zásada koncentrace (§ 36), nebo zásada ústnosti a neveřejnosti (§ 49).

Celkové uspořádání zákona o přestupcích bylo značně nepřehledné, protože určitá procesní ustanovení řešil obecně správní řád, jiná speciálně upravoval přestupkový zákon, a další byla dokonce upravena v obou těchto normách, přičemž některá shodně a jiná odlišně. Přestupkový zákon v části první, tedy v obecné části, stanovil orgánům státní správy a orgánům obce, které označil zkráceně jako správní orgány, povinnost vést občany k tomu, aby dodržovali zákony a jiné právní předpisy a respektovali práva spoluobčanů. Dále vymezil, které jednání je, a jaké není přestupkem, definoval otázku zavinění, vztahující se k odpovědnosti za přestupek, určil, že vychází z principu osobní odpovědnosti konkrétní fyzické osoby, a také stanovil časovou, územní a osobní působnost zákona. Určoval také právní následky přestupku, kterými byly sankce a ochranná opatření, věnoval zvláštní ustanovení mladistvým a také zániku odpovědnosti za přestupek. Část druhá, tedy zvláštní část, se stala nejčastěji měněnou částí přestupkového zákona. Obsahovala jednotlivé skutkové podstaty přestupků, které se novelami nejen často upravovaly, ale někdy se i celé paragrafy přesouvaly do zvláštních zákonů. Příkladem může být § 22, ve kterém se nacházely přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, a jehož skutkové podstaty se staly od 1. 8. 2011 součástí zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Správní řád prodělal odlišný vývoj, než zákon o přestupcích. Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, nabyl účinnosti dne 1. 1. 1968, tedy v časově blízké době jako zákon o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku. Na rozdíl od zákona o přestupcích však byl účinný až do 31. 12. 2005, kdy byl teprve nahrazen novým správním řádem (zákon č. 500/2004 Sb.).

3.3 Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich č. 250/2016 Sb.

Zákon o přestupcích byl více než čtvrt století základní normou, která upravovala projednávání přestupků, a to jak těch, které byly v zákoně o přestupcích uvedeny, tak těch,

kteře se nacházely v dalších zákonech. Zcela zásadní změna nastala dnem 1. 7. 2017, kdy nabyl účinnosti zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Tento zákon změnil jak hmotnou, tak procesní oblast řešení přestupků. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich přinesl nejen zcela nové pojmy, které do té doby české přestupkové právo neznalo, ale zavedl také daleko komplexnější hmotněprávní úpravu. Hlavní změnou bylo, že zákon o přestupcích upravoval pouze řízení právě o přestupcích v jejich úžeji chápaném vymezení. Naopak do nové právní normy byly zahrnuty také další správní delikty, na které nešlo dřívější procesní právní úpravu použít a musely se řešit pomocí subsidiárního zákona, tedy správního řádu. Ten navíc ani zdaleka neupravoval vše, co bylo pro řízení o těchto deliktech potřebné. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich sice neupravuje naprosto všechny procesní instituty přestupkového řízení, ale obecnou právní normu, tedy správní řád, je již nutné využít v nesrovnatelně menším počtu případů. Mezi nejvýraznější odlišnosti nové právní úpravy patří to, že upravuje odpovědnost za spáchání správního deliktu, který spáchala právnická, nebo podnikající fyzická osoba, podrobně popisuje postup a zásady při ukládání správních trestů, které nahradily dosud používané sankce, umožňuje podmíněné upuštění od uložení správního trestu, dále možnost zabránění náhradní hodnoty a řady dalších. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich upravuje pouze ty procesní instituty, které jsou odůvodněny zvláštní povahou přestupkového řízení jako zvláštního druhu správního řízení a které ve správním řádu buď chybějí, nebo jsou upraveny příliš obecně²². Zákon o odpovědnosti za přestupky neobsahuje žádnou skutkovou podstatu přestupků, je normou *lex generalis* (*lex generalis* - obecná právní norma, v protikladu k normě speciální)²³.

3.4 Zákon o některých přestupcích č. 251/2016 Sb.

Do zákona o některých přestupcích byly převzaty skutkové podstaty přestupků, které byly v zákoně o přestupcích uvedeny v části druhé, tedy v jeho zvláštní části. Jednalo se o ty skutkové podstaty přestupků, které nebylo možné přesunout do zvláštního zákona k povinnostem, která má být porušena, je tedy normou *lex specialis* (*lex specialis* - zvláštní

²² BRÁZDA, Jan. Nová úprava přestupků v recentním právu. *Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profi Press s.r.o., č. 11, 2016. ISSN 1211-0507, s. 70.

²³ Internetový právní slovník, Dostupné z: https://pravnickyslovník.cz/lex_generalis, staženo dne 27.9.2017.

zákon)²⁴. Jedná se o zvláštní úpravu (speciální normu), jež má přednost před úpravou obecnou, která se proto uplatní jen tam, kde zvláštní předpis věc neupravuje. Zákon o některých přestupcích upravuje některé přestupky vyskytující se na různých úsecích veřejné správy, včetně druhu a výše správních trestů, které lze za jejich spáchání uložit²⁵. Znění skutkových podstat přesunutých přestupků je velice podobné, přestupky proti veřejnému pořádku upravuje v zákoně o některých přestupcích § 5, přestupky proti občanskému soužití § 7 a přestupky proti majetku § 8. Skutkové podstaty jsou popsány ve velké většině shodně jako v zákoně o přestupcích, největším rozdílem je skutečnost, že pachatelem těchto přestupků již nemusí být pouze fyzická osoba, ale mohou je spáchat také právnické a fyzické podnikající osoby. Právní úprava je přitom založena na objektivní odpovědnosti právnické, či fyzické podnikající osoby s možností liberace (liberace - uvedení důvodů zprošťujících od objektivní odpovědnosti²⁶). U těchto osob se tedy na rozdíl od osob fyzických neposuzuje zavinění, tedy to, zda byl přestupek spáchán z nedbalosti, nebo úmyslně. K významné změně přikročil zákonodárce také u přestupků proti majetku. Takového přestupku se v současné době může dopustit nejen fyzická osoba, která úmyslně způsobí škodu na cizím majetku, ale také organizátor, návodce, nebo pomocník. Jako příklad přestupků, které byly ze zákona o přestupcích přesunuty do zvláštního zákona, lze uvést přestupky podle § 30 zákona o přestupcích, tedy přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Skutkové podstaty těchto přestupků byly podle oblasti, které se dotýkaly, částečně přesunuty do zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů a částečně do zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

²⁴ Internetový právní slovník, Dostupné z: https://pravnickyslovník.cz/lex_specialis_derogat_legi_generali, staženo dne 27.9.2017.

²⁵ § 1 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

²⁶ Business.center.cz – server s informacemi pro podnikání, Dostupné z: <https://business.center.cz/business/pojmy/p1457-liberace.aspx>, staženo dne 27.9.2017.

4 Druhy sankcí a trestů používaných v České republice

Podstatou trestu je ochrana společnosti před pachatelem protiprávního jednání. Tresty slouží nejprve jako preventivní opatření, jelikož většina občanů se nedopustí protiprávního jednání právě proto, že ví, co za takové porušení hrozí. Ve druhém plánu jde potom o trest ve skutečném slova smyslu. Základem systému trestání je tedy to, že jestliže osoba poruší zákon, který přesně stanovuje skutkovou podstatu protiprávního činu, následuje trest, nebo kombinace několika trestů, které lze za toto jednání uložit. V legislativě České republiky se rozlišuje trestání v trestním řízení a trestání správní. Porovnávání přísnosti používaných trestů a sankcí je relativní a záleží naprosto na jednotlivých případech. V současné době se koncepce trestání, které jsou na jedné straně v pravomoci soudů, a na straně druhé správních orgánů, neustále přibližují. Důkazem toho je nejen obsah zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který je značně inspirován trestním řádem, ale také například zavedení centrální evidence přestupků, která je součástí Rejstříku trestů ČR.

4.1 Trestní řízení

Problematiku trestání za přestupky nelze zcela oddělit od trestání za trestné činy, protože obě tyto oblasti mají mnoho společného a fungují na stejném principu – tedy že za protizákonné jednání určité osoby následuje ze strany společnosti trest, který je stanoven zákonem. Trestní řízení vedou orgány v trestním řízení. Policie po fázi prověřování a vyšetřování ukončí přípravné řízení tím, že předá spisový materiál s návrhem postupu státnímu zástupci. Ten podává jako zástupce státu obžalobu k soudu, který ve věci následně rozhoduje. Základním zdrojem trestního práva je Listina, se kterou musí být všechny předpisy nižší právní síly v souladu. Trestní právo procesní upravuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, který obsahuje základní zásady vedení trestního řízení, které mají za úkol zaručit konání spravedlivého procesu, který vede stát proti obviněnému. Trestní právo hmotné upravuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. V tomto zákoně je vymezen pojem trestného činu, je zde stanovena působnost trestního zákoníku, trestní odpovědnost, možné důvody jejího zániku, okolnosti vylučující protiprávnost, druhy trestů a dále obsahuje katalog trestných činů. Zatímco tedy trestní řád je jakýmsi manuálem pro orgány činné v trestním řízení, jak mají v trestním řízení postupovat, tak trestní zákoník

obsahuje jednoznačný popis jednání a chování, které je považováno za trestné, včetně uvedení sankcí, kterými je možné toto chování postihnout. Pramenem trestního práva jsou dále také nálezy Ústavního soudu a mezinárodní smlouvy, schválené a vyhlášené Parlamentem ČR. Trestný čin je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný, a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně²⁷. Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny²⁸. Pro odlišení trestného činu od přestupku slouží zásada subsidiarity trestní represe, jak jí obsahuje trestní zákoník. Podle této zásady lze trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené, uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu²⁹. Tato zásada, jinak také nazývaná princip ultima ratio stanovuje, že trestní právo je prostředek určený k ochraně zákonem stanovených zájmů, který musí být užíván jen tehdy, pokud užití jiných právních prostředků ke zjednání nápravy nepřichází v úvahu³⁰. K rozdílům mezi trestným činem a přestupkem lze dále uvést, že trestní zákoník pojem společenská škodlivost vztahuje ke spáchanému činu, který zasáhl zájmy chráněné zákonem, a v tomto smyslu je tedy poškodil, přičemž škodlivost je určována povahou a závažností trestného činu. Z uvedeného vyplývá, že trestné činy se od přestupků odlišují především vymezením formálních znaků a mírou společenské škodlivosti³¹.

4.2 Tresty v trestním řízení

Druhy trestů, které lze v České republice uložit za trestný čin, jsou uvedeny v § 52 trestního zákoníku. Jsou to:

- odnětí svobody,
- domácí vězení,
- obecně prospěšné práce,
- propadnutí majetku,

²⁷ § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ § 14 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ § 12 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Právní prostor - právní portál, Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/komentar-zasada-subsidiarity-trestni-represe>, staženo dne 27.9.2017.

³¹ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2011, 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4, s. 6.

- peněžitý trest,
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- zákaz činnosti,
- zákaz pobytu,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- ztráta čestných titulů a vyznamenání,
- ztráta vojenské hodnosti,
- vyhoštění.

K tomuto výčtu lze uvést, že trestní zákoník stanovuje ke každému trestnému činu trest, případně více trestů, které za něho je možné uložit, přičemž podmínky jejich ukládání obsahuje § 53, včetně výčtu trestů, které nelze uložit vedle sebe.

4.3 Přestupkové řízení

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení. Jedná se o souhrn právních norem, které vymezují postavení subjektů tohoto řízení, jejich práva a povinnosti, a jejichž prostřednictvím se řídí proces projednávání a vyřizování přestupků. Smyslem jednotlivých ustanovení tohoto procesu je, aby bylo účelně, bez zbytečných průtahů, ale objektivně zjištěno, zda došlo ke spáchání přestupku, kdo jej spáchal, za jakých okolností a jakou sankci (trest) je třeba uložit pachateli přestupku³². Přestupkové řízení vedou správní orgány obcí, které oznámení o podezření ze spáchání přestupku přijímají většinou ze strany policie, podnět o možném přestupku však může podat prakticky kdokoliv, tedy například jiný orgán veřejné moci, fyzická, nebo právnická osoba, ale může jít i o zjištění správního orgánu získané vlastní činností.

4.4 Druhy správních sankcí (trestů) v přestupkovém řízení

Zákon o přestupcích upravoval problematiku sankcí v § 11 až 15a. Sankce bylo možné uložit samostatně, nebo spolu s jinou sankcí, napomenutí nebylo možné uložit spolu s pokutou. Druhy sankcí byly taxativně uvedeny, jednalo se o:

- napomenutí,

³² HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8, s. 229.

- pokutu,
- zákaz činnosti,
- propadnutí majetku,
- zákaz pobytu.

Sankce zákazu pobytu byla vložena do zákona o přestupcích s účinností od 1. 1. 2014, vzhledem ke složitosti podmínek, za kterých bylo možné tuto sankci uložit, byla však především pro správní orgány z menších obcí prakticky nepoužitelná a v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich už nefiguruje.

Při srovnání této problematiky mezi zákonem o přestupcích a zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich je zřejmé, že významnou změnou je odlišné pojmosloví. Doposud užívaný pojem sankce se změnil na správní trest. Tento pojem, tedy trest, používá kromě trestního zákoníku také zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů. Účelem změny pojmosloví bylo sjednotit terminologii v právních normách týkajících se jak soudního, tak správního trestání. Rovněž má tento pojem zdůrazňovat, že jde o trest za porušení právních předpisů³³. Samotné druhy správních trestů v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich zůstaly zachovány téměř ve shodném rozsahu. Výčet správních trestů taxativně obsahuje § 35, když se jedná o:

- napomenutí,
- pokutu,
- zákaz činnosti,
- propadnutí věci nebo náhradní hodnoty,
- zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Obecně lze konstatovat, že sankce (v současné době správní trest) je právní následek spáchání přestupku. Sankci (správní trest) lze uložit pouze na základě zásady *nulla poena sine lege* (*nulla poena sine lege* - žádný trest nelze uložit bez zákona, který je určitý³⁴). Z tohoto důvodu tedy i tam, kde je skutková podstata přestupku specifikována

³³ BRÁZDA, Jan. Nová úprava přestupků v recentním právu. *Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profi Press s.r.o., č. 11, 2016. ISSN 1211-0507, s. 70.

³⁴ Internetový právní slovník, Dostupné z: https://pravnickyslovník.cz/nulla_poena_sine_lege, staženo dne 27.9.2017.

a konkretizována v podzákoném předpisu (např. v obecně závazné vyhlášce obce) musí být samo sankční ustanovení upraveno přímo v zákoně³⁵.

4.5 Ochranná opatření

Zákon o přestupcích obsahoval v § 16 až 18, dvě ochranná opatření, která bylo možné pachateli přestupku uložit spolu se sankcí. Ochranná opatření nebyla označována jako sankce, přestože měla ve skutečnosti také sankční povahu, jelikož pachatele přestupku omezovala na určitých právech. Na rozdíl od sankcí, jejichž hlavním účelem byla újma, která vzniká pachateli, hlavním účelem ochranných opatření bylo preventivní působení³⁶. Ochrannými opatřeními byla podle zákona o přestupcích:

- omezující opatření,
- zabránění věci.

Účelem těchto opatření bylo zabránit pachateli v navštěvování určitých míst, nebo v užívání určitých věcí, oboje v úmyslu zabránění páchaní případného dalšího protiprávního jednání. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich převzal uvedená ochranná opatření ze zákona o přestupcích, a to konkrétně do § 51 až 54. Omezující opatření ovšem výrazně konkretizoval a k zabránění věci přibyla také možnost uložení náhradní hodnoty.

4.6 Pokuty ukládané podle zákona o přestupcích

Zákon o přestupcích obsahoval obecné ustanovení o výši ukládané pokuty. Pokutu bylo možné uložit do výše 1 000,- Kč, pokud zvláštní část zákona o přestupcích, nebo jiný zákon, neumožňovaly uložit pokutu vyšší³⁷. Ve zvláštní části zákona o přestupcích však u každé jednotlivé skutkové podstaty přestupku byla stanovena horní hranice pokuty v konkrétní výši, obecné pravidlo se tedy nevyužilo. Kromě výše pokuty zákon o přestupcích rozlišoval několik způsobů, kterými bylo možné pokutu uložit.

³⁵ BOHADLO, David. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Praha: C. H. Beck, 2013. 206 s. ISBN 978-80-7400-413-1, s. 48.

³⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2011, 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4, s. 91.

³⁷ § 13 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

- V rámci standardního přestupkového řízení, tedy v případě, kdy bylo přestupkové řízení zahájeno, proběhlo ústní jednání a po skončení dokazování rozhodl správní orgán ve věci rozhodnutím, které povinně obsahovalo náležitosti podle § 67 až § 75 správního řádu a podle § 77 zákona o přestupcích. Výrok rozhodnutí o přestupku, jímž byl obviněný uznán vinným, povinně obsahoval také druh a výměru sankce, popřípadě rozhodnutí o upuštění od uložení sankce. V případě uložené pokuty rozhodnutí obsahovalo také údaje o tom, jakým způsobem je možné pokutu uhradit a určení termínu, kdy je tuto povinnost potřeba splnit. Termín uhrazení pokuty se odvozoval ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.
- Možným vyřízením přestupku v blokovém řízení podle § 84 zákona o přestupcích, když zákonnými podmínkami bylo, že přestupek byl spolehlivě zjištěn, k jeho vyřízení nestačila domluva a obviněný byl ochoten pokutu zaplatit.
- Další možností, jak uložit pokutu podle přestupkového zákona, byla aplikace § 87, tedy v příkazním řízení. K vydání příkazu o uložení pokuty, nebo příkazu o napomenutí, bylo možné přistoupit, jestliže nebyly pochybnosti o tom, že se obviněný přestupku dopustil a věc nebyla vyřízena v blokovém řízení. Příkaz měl náležitosti jako rozhodnutí a vydával se vždy písemně. Pokud proti němu podal obviněný odpor, příkaz byl zrušen a pokračovalo se v řízení, za jehož počátek se považoval den, kdy obviněný příkaz převzal.

4.7 Pokuty ukládané podle zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a podle zákona o některých přestupcích

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich vymezuje základní rámec při ukládání pokuty obdobně, jako zákon o přestupcích. Pokutu lze uložit ve výši, která je stanovena pro každý jednotlivý přestupek zákonem a není-li výše pokuty takto stanovena, pokutu lze uložit ve výši nepřesahující částku 1 000,- Kč³⁸. Pokutu je možné podle ustanovení zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich i nadále uložit třemi způsoby, jen s mírnými obměnami oproti zákonu o přestupcích, a to:

³⁸ § 46 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

- V rámci standardního přestupkového řízení - postup se nijak nezměnil, náležitosti výroku rozhodnutí o přestupku obsahuje § 93 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.
- Uložením pokuty příkazem na místě podle § 91 a 92 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, což odpovídá dřívějšímu blokovému řízení.
- Formou příkazu, což upravuje § 90 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

4.8 Zásady pro ukládání správních sankcí (trestů) v přestupkovém řízení

V zákoně o přestupcích byla kritéria pro ukládání sankcí uvedena velice stručně, zákon obsahoval pouze krátký výčet podmínek, ke kterým byl povinen správní orgán přihlídnout při stanovení druhu sankce a její výměry. Byla to závažnost přestupku, zejména způsob jeho spáchání a jeho následky, okolnosti, za nichž byl spáchán, míra zavinění, pohnutky a osoba pachatele, a také to, zda a jakým způsobem byl pro týž skutek postižen v disciplinárním řízení³⁹. Naopak zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se této problematice věnuje velmi podrobně, a to konkrétně v § 36 až 44. Při určení druhu správního trestu a jeho výměry správní orgán přihlédne k demonstrativně uvedeným okolnostem, které mají vliv na míru společenské škodlivosti přestupku. Jedná se pouze o demonstrativní výčet okolností, tedy nejenže je možné s ohledem na specifika správního trestání přihlížet k okolnostem dalším, ale není nutné přihlídnout vždy k těm okolnostem, které jsou zde vyjmenovány, pokud v konkrétním případě nebudou mít pro posouzení společenské škodlivosti přestupku význam⁴⁰. Dále zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich zavádí v rámci přestupkového řízení zcela nové instituty, převzaté z trestního řízení, a to podmíněné upuštění od uložení správního trestu (§ 42) a mimořádné snížení výměry pokuty (§ 44).

³⁹ § 12 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ MLSNA, Petr. *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. 72 s. ISBN 978-80-87544-44-0. s. 34.

4.9 Evidence přestupků

Od 1. 10. 2016 nastala v souvislosti s problematikou projednávání přestupků výrazná změna, kterou bylo zahájení fungování evidence přestupků. Do uvedeného data si vedly vlastní evidence jednotlivé přestupkové orgány, žádná evidence vyšší úrovně neexistovala. To přinášelo v praxi při rozhodování o přestupcích značné problémy, protože podle § 12 zákona o přestupcích měl sice správní orgán za povinnost při určování druhu a výměry sankce přihlídnout k osobě pachatele, to však činil pouze s fakty, které mu byly známy a týkaly se jen územního obvodu každého správního orgánu. Jestli se taková osoba dopouštěla přestupků už dříve na jiných místech, nebylo prakticky z důvodu administrativní náročnosti možné prověřit. Ve vytvořené evidenci přestupků se evidují údaje o pravomocných rozhodnutích o přestupku, kterými byla vyslovena vina, o nichž tak stanoví zvláštní právní předpis, a o jednáním majícím znaky takového přestupku⁴¹. Od zavedení evidence přestupků se evidovaly pravomocná rozhodnutí mimo jiné o přestupcích proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1, proti občanskému soužití podle § 49 a proti majetku podle § 50 zákona o přestupcích⁴². Ode dne 1. 7. 2017 se zapisují do evidence přestupků přestupky, které jsou taxativně uvedeny v § 12 zákona o některých přestupcích. Se vznikem evidence přestupků vstoupila v platnost povinnost správních orgánů opatřit si z evidence opis k prověření, zda podezřelý z přestupku nepáchá stejné přestupky opakovaně. Stejným přestupkem je ten přestupek, jehož skutková podstata byla stanovena ve stejném odstavci příslušného paragrafu zákona o přestupcích, nyní zákona o některých přestupcích. Opakovaným spácháním je taková situace, kdy od nabytí právní moci rozhodnutí o stejném přestupku, z něhož byl obviněný uznán vinným, do jeho spáchání neuplynulo 12 měsíců⁴³. Například za přestupek proti majetku podle § 8 zákona o některých přestupcích, lze uložit pokutu do 50 000,- Kč, v případě, že je však stejný přestupek spáchán pachatelem opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí, uloží se pokuta do 70 000,- Kč. Oprávnění získávat opisy z evidence přestupků není omezena na správní orgány projednávající přestupky, ale získat je mohou například orgány činné v trestním řízení,

⁴¹ § 16i zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² § 91 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁴³ § 13 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

soudy pro účely soudního jednání, nebo státní zastupitelství pro účely jiného než trestního řízení⁴⁴.

4.10 Správní rozhodnutí

Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí. Správním rozhodnutím se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo se jím v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá⁴⁵. Jeho charakteristickým rysem je autoritativnost a závaznost, které spolu úzce souvisí. To, že správní orgán má právo rozhodnutím upravovat práva a povinnosti občanů je nutno vyvážit tím, že má rigorózní (rigorózní – velmi přísný, nekompromisní⁴⁶) povinnost při své rozhodovací činnosti striktně dodržovat zákonná rozhodnutí, která se k rozhodovací činnosti správního orgánu vztahují⁴⁷. Obecnou úpravu náležitostí správního rozhodnutí obsahuje správní řád v § 67 až 76. Na specifika přestupkového řízení reagoval zákon o přestupcích v § 77, který upřesňoval obsah výroku rozhodnutí, což vzhledem k podpůrnosti správního řádu znamenalo, že další části rozhodnutí, tedy jak odůvodnění rozhodnutí, tak poučení účastníků řízení, upravoval pouze správní řád. Tato specifikace, týkající se přestupků, byla zachována i v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a to konkrétně v § 93 a 94. Správní řád rozlišuje rozhodnutí konstitutivní, které zakládá, mění, nebo ruší práva nebo povinnosti konkrétní osobě, deklaratorní, kdy se v určité věci prohlašuje, že konkrétní osoba práva nebo povinnosti má nebo nemá, a procesní, kdy se rozhoduje o procesních otázkách. V § 68 správního řádu je obligatorně (obligatorní – povinný, závazný, nutný⁴⁸) uvedeno, jaké náležitosti rozhodnutí musí mít, tedy výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků. Jedná se o kogentní ustanovení, které nelze nijak obejít, tudíž nerespektování kterékoliv

⁴⁴ § 16j zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁵ § 9 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ PECHÁČKOVÁ, Věra, KRAUS, Jiří a kol. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1998, 834 s. ISBN-80-200-0607-9, s. 665.

⁴⁷ BRÁZDA, Jan. Správní rozhodnutí v rozhodovací praxi/1. *Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profi Press s.r.o., č. 4, 2014. ISSN 1211-0507, s. 42.

⁴⁸ PECHÁČKOVÁ, Věra, KRAUS, Jiří a kol. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1998, 834 s. ISBN-80-200-0607-9, s. 537.

náležitosti rozhodnutí má za následek, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné a odvolací orgán takové rozhodnutí zruší⁴⁹.

4.11 Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí

Pokud je rozhodnutí náležitě oznámeno a následně uplyne lhůta určená účastníkům řízení pro podání opravného prostředku, stává se pravomocným. Z hlediska vymáhání nezaplacené pokuty, uložené pachateli za přestupek, je zásadní pojem vykonatelnost rozhodnutí. Rozhodnutí je vykonatelné nabytím právní moci, nebo pozdějším dnem, který je v jeho výrokové části uveden⁵⁰. V oblasti přestupků je přitom obvyklé, že určení dne vykonatelnosti záleží na správním uvážení přestupkového orgánu. Zákon o přestupcích tuto problematiku speciálně neupravoval, platila tedy obecná úprava obsažená ve správním řádu, která nestanovuje žádnou konkrétní dobu, ani rozpětí, kterým by se musel správní orgán řídit. Podle nyní platné zákonné úpravy, je pokuta splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o přestupku nabylo právní moci, pokud správní orgán nestanoví lhůtu jinou⁵¹. Z toho vyplývá, že určení, kdy bude rozhodnutí vykonatelné, je opět v pravomoci správního orgánu, který by měl přihlídnout především k výši pokuty a osobním poměrům pachatele. Správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, vyznačí na písemném vyhotovení rozhodnutí, které zůstává součástí spisu, právní moc nebo vykonatelnost rozhodnutí⁵². Doložku právní moci, nebo vykonatelnosti, správní orgán vyznačí na požádání také na stejnopis rozhodnutí, který obdržel účastník řízení. Doložka se vyznačuje buď formou razítka, nebo i rukopisné poznámky, přičemž razítko může obsahovat malý státní znak, protože doložka má charakter úředního osvědčení právní skutečnosti⁵³.

4.12 Náklady přestupkového řízení

V řízeních, k jejichž zahájení vede porušení právní povinnosti je běžné, že správní orgán vybírá náhradu nákladů. U všech takových řízení tomu tak nebylo, ke sjednocení praxe

⁴⁹ BRÁZDA, Jan. *Správní rozhodnutí v rozhodovací praxi/2. Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profí Press s.r.o., č. 5, 2014. ISSN 1211-0507, s. 38.

⁵⁰ § 74 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵¹ § 46 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁵² § 75 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ ONDRUŠ, Radek. *Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005, 515 s. ISBN 80-7201-523-0, s. 245.

došlo nabytím účinnosti nového správního řádu dnem 1. 1. 2006, který upravuje náklady řízení v § 79. Zákon o přestupcích obsahoval speciální úpravu v § 79, v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich se nyní nachází v § 95. Správní orgán má vždy za povinnost uložit úhradu nákladů řízení obviněnému, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, tedy i toho, kdo byl uznán vinným ze spáchání přestupku. Paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000,- Kč⁵⁴. V případě přestupkového řízení obsahuje výroková část rozhodnutí také část, týkající se nákladů řízení, není však vyloučeno o nich rozhodnout samostatným rozhodnutím. Částka nákladů řízení se může navýšit u složitých případů, kdy je nutné přibrat jednoho, nebo více znalců a může se navýšit maximálně na 10 000,- Kč. Náhrada nákladů řízení je příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost správního orgánu, který náhradu nákladů uložil⁵⁵. Navzdory tomu, že drtivou většinu nákladů řízení nesou správní orgány, které řízení vedou, je ve veřejné správě patrná tendence, aby ten účastník, který porušil své právní povinnosti, čímž způsobil náklady řízení, se na jejich úhradě podílel⁵⁶. Podle zákona o přestupcích bylo možné od povinnosti uhradit náklady řízení v případě, že existovaly důvody hodné zvláštního zřetele, zcela nebo zčásti upustit. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich takovou úpravu neobsahuje, čímž částečně zpřísnil podmínky při ukládání nákladů řízení. Je totiž nutné se řídit obecnou úpravou, tedy správním řádem, který umožňuje náklady řízení pouze snížit, nikoliv zcela prominout.

⁵⁴ § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁵ § 79 odst. 8 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ ONDRUŠ, Radek. *Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005, 515 s. ISBN 80-7201-523-0, s. 256.

5 Přestupky podle zákona o přestupcích

Zákon o přestupcích obsahoval v části druhé konkrétní skutkové podstaty přestupků, včetně druhu a výše sankcí a podmínek, za kterých bylo možné tyto sankce uložit. Většina z nich byla převedena s účinností od 1. 7. 2017 do zákona o některých přestupcích. Mezi převedené přestupky patřily také přestupky proti veřejnému pořádku podle § 47, proti občanskému soužití podle § 49 a proti majetku podle § 50. V souvislosti s tématem bakalářské práce, které se odkazuje na data za období let 2011 až 2015, následuje podrobnější náhled na skutkové podstaty přestupků podle § 47, 49 a 50 zákona o přestupcích, zároveň s uvedením druhů sankcí a maximální výši pokut, které bylo možné uložit v přestupkovém řízení v uvedeném období. Jedná se přitom o znění přestupkového zákona platné do dne 30. 9. 2016, tedy před jeho zásadní novelizací, provedenou zákonem č. 204/2015 Sb., kterým se změnil zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Mimo uvedených tří skutkových podstat přestupků, které jsou dále podrobněji popsány, obsahoval zákon o přestupcích pestrou směs přestupků z různých oblastí státní správy. Mezi nimi se nacházely přestupky, jež se v rozhodovací praxi přestupkových orgánů objevovaly poměrně často, například přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi podle § 30 (prodání, podání, nebo jiné umožnění alkoholických nápojů určitým osobám zákonem zakázaných, přechovávání omamných, nebo psychotropních látek, kouření na místech zákonem zakázaných, a podobně), případně přestupky proti pořádku ve státní správě a proti pořádku v územní samosprávě podle § 46 (především porušení obecně závazných vyhlášek obcí a krajů vydaných na úseku jejich samostatné působnosti). Dále zákon o přestupcích obsahoval přestupky, které se vyskytovaly méně často, například přestupky na úseku školství a výchovy mládeže podle § 31, nebo přestupky proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy podle § 21. Zvláštní část ale obsahovala také přestupky, se kterými se většina přestupkových orgánů v praxi nikdy nesetkala, například přestupky na úseku soudnictví mládeže podle § 26, nebo přestupky na úseku geologie podle § 38. Do 31. 7. 2011 obsahoval přestupkový zákon v § 22 také přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, než byla celá tato obsáhlá problematika zákonem č. 133/2011 Sb., kterým se měnil zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, přesunuta právě do zákona o silničním provozu.

5.1 Přestupky proti veřejnému pořádku

Veřejný pořádek je neurčitým pojmem, jenž není v českém právním řádu jednoznačně definován. Výkladová praxe vnímá pod uvedeným pojmem klidné spořádané soužití občanů, které je nutné chránit proti útokům narušujícím veřejný klid a pořádek jako tzv. veřejný statek skupinového zájmu, přičemž se do předmětného pojmu zahrnují i nepsaná pravidla, na jejichž dodržování se společnost v průběhu své existence konkludentně (konkludentní – odůvodňující určitý úsudek, závěr⁵⁷) shodla. S pojmem veřejný pořádek souvisí slova etika a morálka⁵⁸. V širším významu bylo pod přestupkovým řízením ve věcech veřejného pořádku chápáno projednávání nejenom přestupků podle § 47 zákona o přestupcích, ale také přestupků proti občanskému soužití podle § 49 a přestupků proti majetku podle § 50 téhož zákona. Objektem skutkové podstaty přestupků proti veřejnému pořádku podle § 47 zákona o přestupcích (nyní § 5 zákona o některých přestupcích) je veřejný pořádek, druhovým objektem je zájem na ochraně nočního klidu, mravnosti, čistoty a užívání veřejného prostranství, veřejně přístupných objektů a veřejně prospěšných zařízení, úklidu veřejného prostranství atd. Zákon o přestupcích obsahoval v § 47 odst. 1 jednotlivé skutkové podstaty přestupků proti veřejnému pořádku, přičemž těchto přestupků se dopustil ten, kdo:

- písm. a) neuposlechnul výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci (pokuta, 5 000 Kč),
- písm. b) porušil noční klid (zákaz pobytu, 5 000 Kč),
- písm. c) vzbudil veřejné pohoršení (zákaz pobytu, 5 000 Kč),
- písm. d) znečistil veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbal povinnost úklidu veřejného prostranství (zákaz pobytu, 20 000 Kč),
- písm. e) úmyslně zničil, poškodil, znečistil, nebo neoprávněně odstranil, zaměnil, změnil, zakryl nebo přemístil turistickou značku nebo jiné orientační označení (3 000 Kč),

⁵⁷ PECHÁČKOVÁ, Věra, KRAUS, Jiří a kol. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1998, 834 s. ISBN-80-200-0607-9, s. 412.

⁵⁸ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2009, 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8. s. 192.

- písm. f) porušil podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání veřejných tělovýchovných, sportovních nebo kulturních podniků anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice (zákaz pobytu, 3 000 Kč),
- písm. g) jako návštěvník před zahájením organizovaného sportovního utkání, v jeho průběhu nebo při jeho zakončení měl obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jeho identifikaci (zákaz pobytu, 10 000 Kč),
- písm. h) poškodil nebo neoprávněně zabral veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení (zákaz pobytu, 50 000 Kč),
- písm. i) neoprávněně založil skládku nebo odkládal odpadky nebo odpady mimo vyhrazená místa (50 000 Kč).

U každého z uvedených přestupků bylo možné uložit sankci napomenutí. Za každou skutkovou podstatou je uvedena maximální výše pokuty a také možnost uložení sankce zákazu pobytu. Za splnění podmínek podle § 15 zákona o přestupcích bylo možné uložit také sankci propadnutí věci.

5.2 Přestupky proti občanskému soužití

Vedle občanského zákoníku a trestního zákona je ustanovení skutkových podstat přestupků proti občanskému soužití dalším způsobem ochrany občanského soužití, konkrétně základních hodnot, a to občanské cti a lidské důstojnosti⁵⁹. Objektem skutkových podstat přestupků proti občanskému soužití je ochrana cti, lidského zdraví, práv národnostních menšin atd. Uvedené lze shrnout do termínu občanské soužití. Občanské soužití, jako tzv. neurčitý právní pojem, můžeme definovat jako určitý souhrn ustálených pravidel jednání a chování ve společnosti, který je založen na respektování práv ostatních lidí, jejichž dodržování v určitém čase a místě je ve společnosti obvyklé⁶⁰. Zákon o přestupcích obsahoval v § 49 odst. 1 jednotlivé skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití, přičemž těchto přestupků se dopustil ten, kdo:

- písm. a) jinému ublížil na cti tím, že ho urazil nebo vydal v posměch (5 000 Kč),

⁵⁹ HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2009, 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8, s. 211-212.

⁶⁰ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2011, 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4, s. 257.

- písm. b) jinému z nedbalosti ublížil na zdraví (20 000 Kč),
- písm. c) úmyslně narušil občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním (zákaz pobytu, 20 000 Kč),
- písm. d) omezil nebo znemožnil příslušníkovi národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostní menšiny (20 000 Kč),
- písm. e) způsobil jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině, etnickému původu, rase, barvě pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyku, atd. (20 000 Kč).

U každého z uvedených přestupků bylo možné uložit sankci napomenutí. Za každou skutkovou podstatou je uvedena maximální výše pokuty a také možnost uložení sankce zákazu pobytu. Za splnění podmínek podle § 15 zákona o přestupcích bylo možné uložit také sankci propadnutí věci.

5.3 Přestupky proti majetku

Objektem skutkové podstaty přestupků proti majetku jsou majetkové vztahy. Druhovým objektem je zájem na ochraně majetku. Formy útoku jsou uvedeny v zákoně taxativně, pro vymezení užitých pojmů, jako například krádež, zpronevěra, nebo podvod, lze analogicky vyjít z právní úpravy trestního práva a u fyzické osoby je vždy zapotřebí úmyslné zavinění⁶¹. Zákon o přestupcích obsahoval v § 50 odst. 1 jednotlivé skutkové podstaty přestupků proti majetku, přičemž těchto přestupků se dopustil ten, kdo:

- písm. a) úmyslně způsobil škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusil (zákaz pobytu, 15 000 Kč),
- písm. b) úmyslně neoprávněně užíval cizí majetek nebo si přisvojil cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby (zákaz pobytu, 15 000 Kč),
- písm. c) úmyslně ukryl nebo na sebe nebo na jiného převedl věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno (zákaz pobytu, 15 000 Kč).

⁶¹ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2011, 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4, s. 267.

U každého z uvedených přestupků bylo možné uložit sankci napomenutí. Za každou skutkovou podstatou je uvedena maximální výše pokuty a také možnost uložení sankce zákazu pobytu. Za splnění podmínek podle § 15 zákona o přestupcích bylo možné uložit také sankci propadnutí věci.

6 Možnosti vymáhání pohledávek podle právního řádu ČR

Základním právním předpisem při vymáhání pokuty uložené za spáchání přestupku je daňový řád. Tento zákon, který je účinný od 1. 1. 2011, obsahuje základní postupy správce daně, práva a povinnosti daňových subjektů a dalších osob, které při správě daní vznikají. Správou daní se označuje postup při zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich uhrazení⁶².

6.1 Základní pojmy

Stěžejním pojmem této problematiky je daň. Daň, je peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo, nebo poplatek, při jehož správě se postupuje podle daňového řádu. Správce daně je správní orgán, nebo jiný státní orgán v rozsahu, v jakém mu je zákonem, nebo na základě zákona, svěřena působnost v oblasti správy daní⁶³. Správním orgánem je pro účely daňového řádu orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného orgánu, jiný orgán a právnická nebo fyzická osoba, pokud vykonává působnost v oblasti veřejné správy⁶⁴. Daňová povinnost v případě pokuty, uložené za spáchání přestupku, znamená povinnost pachatele uhradit pokutu. Daňová povinnost vzniká okamžikem, kdy nastaly skutečnosti, které jsou podle zákona předmětem daně, nebo skutečnosti tuto povinnost zakládající⁶⁵. Subjektem daňověprávního vztahu (adresátem správy daní) je poplatník, plátce daně nebo právní nástupce, přičemž se může jednat jak o fyzickou, tak právnickou osobu s podmínkou, že je tento subjekt právně způsobilý⁶⁶. Pod pojmem příslušenství daně jsou myšleny úroky, penále, pokuty a náklady řízení, jsou-li ukládány nebo vznikají-li podle daňového zákona⁶⁷. Podkladem, na jehož základě je možné daň vymáhat, je exekuční titul, kterým je výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní, vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění, nebo vykonatelný zajišťovací příkaz⁶⁸. Pokud daňový

⁶² § 1,2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ § 10 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ § 10 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁵ § 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009, 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6, s. 18.

⁶⁷ § 2 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ § 176 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

řád nestanoví jinak, při daňové exekuci se postupuje podle zákona č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

6.2 Vymáhání pohledávky soudem

Tento způsob vymáhání již v současné době není možný, protože od 1. 1. 2013 novelou občanského soudního řádu č. 158/2012 skončilo oprávnění soudů provádět exekuční vymáhání.

6.3 Vymáhání pohledávky soudním exekutorem

Postup soudních exekutorů je upraven v zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů. Soudní exekutor je fyzická osoba splňující předpoklady podle tohoto zákona, kterou stát pověřil exekutorským úřadem⁶⁹. V rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů včetně zřizování exekutorského zástavního práva (exekuční činnost) a další činnost podle tohoto zákona⁷⁰. Odměny soudních exekutorů upravuje vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti způsobené exekutorem. Exekučním titulem je podle exekučního řádu mimo dalších také vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci⁷¹.

6.4 Vymáhání pohledávky orgány celní správy

Celní správa vykonává činnost na úseku správy daní a jiných peněžitých plnění na základě zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Celní úřad je obecným správcem daně podle správního řádu a vykonává správu placení peněžitých plnění v rámci dělené správy, která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků⁷².

⁶⁹ § 1 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ § 1 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷¹ § 40 odst. 1 písm. e) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷² § 8 odst. 2 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

6.5 Vymáhání pohledávky obcí

Podle § 10 daňového zákona je správcem daně mimo jiných také orgán územního samosprávného celku. Takovým orgánem je v souvislosti se zákonem o obcích obecní úřad. Cílem, a zároveň jeho úkolem, je správné zjištění a stanovení daně a zabezpečení její úhrady.

6.6 Exekuční titul

Exekuční titul je dokument, na jehož základě je možné přikročit k vymáhání daňové pohledávky. Jedná se o vykonatelné rozhodnutí, jehož existence je podmínkou k zahájení řízení směřující k tomu, aby dlužník splatil dlužnou částku. Exekuční titul musí obsahovat jednoznačnou povinnost, která má být vynucena, dále tímto titulem může být pouze meritorní rozhodnutí v rozhodované věci. Způsobilost exekučního titulu určuje jeho formální a materiální vykonatelnost. Materiální, tedy obsahová určitost se týká přesného označení věřitele, dlužníka a dále předmětu a rozsahu plnění, včetně lhůt ke splnění uložené povinnosti. Formální určitost znamená soulad s platnými zákonnými normami. V případě obcí, které vymáhají nezaplacené pokuty za přestupky, se tedy mohou exekučním titulem stát rozhodnutí o vině obviněného vydané po proběhlém přestupkovém řízení, příkaz o uložení pokuty za přestupek, nebo blok na pokutu, vždy pouze v případě, že takové rozhodnutí je nejen pravomocné, ale také vykonatelné.

6.7 Exekuční příkaz

Exekuční příkaz je konkrétním individuálním správním aktem a základním správním úkonem v daňové exekuci. Tento akt je jednostranný a směřuje vůči jmenovitě určeným osobám⁷³. Exekuční příkaz vydává určitý správní orgán a obsahuje autoritativní výrok o právech a povinnostech, přičemž zasahuje do práv a svobod adresátů. Exekuční příkaz musí obsahovat náležitosti stanovené daňovým řádem obecně pro rozhodnutí, tedy označení správce daně, který ho vydal, číslo jednací, označení příjemce rozhodnutí, výrok rozhodnutí, lhůtu k plnění, je-li nutné ji stanovit, poučení o možnosti odvolání, identifikaci úřední osoby, datum podepsání rozhodnutí, a také odůvodnění výroku rozhodnutí. Ve výrokové části rozhodnutí musí být uveden právní předpis, podle kterého bylo rozhodováno, částku, která má být uhrazena a údaje o tom, jak má být tato částka

⁷³ RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009, 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6, s. 32.

uhrazena⁷⁴. Pokud exekuční příkaz neobsahuje všechny náležitosti, je vadný. Taková vadná rozhodnutí lze rozdělit na rozhodnutí nezákonná, tedy věcně nesprávná (například nemající právní podklad) a rozhodnutí formálně nesprávná (kterému chybí náležitosti podle zákona). Daňový řád v § 178 odst. 5 taxativně stanovuje, jakými způsoby lze provést daňovou exekuci. Jsou to:

- srážky ze mzdy,
- příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- příkázáním jiné peněžité pohledávky,
- postižením jiných majetkových práv,
- prodejem movitých věcí,
- prodejem nemovitých věcí.

6.8 Exekuční náklady

Správce daně stanovuje dlužníkovi současně s příkázanou pohledávkou také exekuční náklady. Jedinou výjimkou, kdy se podle daňového zákona exekuční náklady neuloží, je situace, kdy byla daňová exekuce provedena neoprávněně. Exekuční náklady stanovuje správce daně exekučním příkazem, nebo samostatným rozhodnutím a jedná se především o náklady za nařízení daňové exekuce. Daňový zákon přímo stanoví, že náklady za nařízení daňové exekuce se neodvozují od skutečných nákladů, ale je to paušální částka, která se odvíjí od částky, na kterou je daňová exekuce nařízena. Jedná se o 2 % z vymáhané částky, nejméně však 500,- Kč a nejvýše 500 000,- Kč⁷⁵.

6.9 Opravné prostředky

Podle daňového zákona jsou opravnými prostředky odvolání nebo rozklad (řádné opravné prostředky), návrh na povolení obnovy řízení (mimořádný opravný prostředek) a nařízení obnovy řízení, nebo nařízení přezkoumání rozhodnutí (dozorčí opravné prostředky). Exekuční příkaz se doručuje dlužníkovi a dalším příjemcům tohoto rozhodnutí a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky⁷⁶. Daňový zákon stanoví jiný způsob ochrany

⁷⁴ § 102 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁵ § 183 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁶ § 178 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

a tím je námitka. Tu může zúčastněná osoba uplatnit do 30 dnů ode dne, kdy se o úkonu dozvěděla, a musí jí podat u správce daně, který úkon provedl. Správce daně následně vydá rozhodnutí, kterým námitku zamítne, částečně jí vyhoví, nebo jí vyhoví zcela a napadený úkon zruší. Proti tomuto rozhodnutí nelze využít opravné prostředky, lze však uplatnit prostředky dozorčí.

Praktická část

7 Vymáhání pokut Městským úřadem Nové Město nad Metují

V teoretické části práce byly vysvětleny nejdůležitější pojmy v oblasti přestupkového řízení, a za pomoci zákonných norem popsány principy jeho vedení. Praktická část práce obsahuje poznatky a data získaná v praxi, a to jak na Oddělení vnitřních věcí Odboru správního Městského úřadu Nové Město nad Metují, tak na Odboru finančním téhož úřadu a dále údaje od dalších správních orgánů projednávajících přestupky a vymáhajících pokuty z oslovených městských úřadů.

7.1 Charakteristika města Nové Město nad Metují

Město Nové Město nad Metují se rozkládá na ploše 23,13 km² a ke dni 31. 12. 2015 zde žilo 9 550 obyvatel⁷⁷. Tyto údaje se přitom vztahují k samotnému Novému Městu nad Metují, které tvoří čtyři místní části – Nové Město nad Metují, Krčín, Vrchoviny a Spy. Nové Město nad Metují je však také ustaveno jako obec s rozšířenou působností, a to na základě reformy státní správy, při které byly zrušeny okresní úřady a počínaje dnem 1. 1. 2003 přešly jejich pravomoci na krajské úřady, případně na další určené správní úřady. Stalo se tak zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvod ORP Nové Město nad Metují má celkovou rozlohu 98,09 km² a ke dni 31. 12. 2015 zde žilo 14 274 obyvatel. Mimo samotného Nového Města nad Metují do správního obvodu spadá dalších 12 obcí, a to Bohuslavice, Černčice, Jestřebí, Libchyně, Mezilesí, Nahořany, Provodov-Šonov, Přibyslav, Sendraž, Slavětín nad Metují, Slavoňov a Vršovka⁷⁸. Území Královéhradeckého kraje tvoří celkem 15 obvodů obcí s rozšířenou působností. ORP Nové Město nad Metují je přitom z hlediska velikosti území druhá nejmenší (menší je pouze ORP Nová Paka) a zcela stejné je to i s počtem obyvatel. Uvedené údaje tvoří důležitou část charakteristiky ORP Nové Město nad Metují, protože se jedná o poměrně malé území s menším počtem obyvatel. To vynikne v porovnání jak s průměrnou rozlohou jednoho ORP Královéhradeckého kraje,

⁷⁷ Český statistický úřad, Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/26-spravni-obvody-obce-dk1563dfja>, staženo dne 12.10.2017.

⁷⁸ § 17 vyhlášky č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.

kteřá je 317,3 km², tak s průměrným počtem obyvatel, který je 36 720⁷⁹. Region Novoměstska se rozkládá na geografickém rozmezí úrodné nížinné části kraje a Orlického podhůří a je charakteristický kvalitním životním prostředím bez výrazného ovlivňování velkými znečišťovateli či dálkovým přenosem škodlivin odrážející se např. ve vysokých hodnotách naděje dožití a nízké úmrtnosti na nejčastější příčiny úmrtí, nebo v atraktivnosti pro bydlení a novou výstavbu⁸⁰. Zároveň se na území ORP nenachází žádné sociálně vyloučené lokality, což se příznivě projevuje na množství a skladbě spáchaných přestupků.

Obrázek 1 - Mapa správního členění ORP Nové Město nad Metují

Zdroj: Mapa správního členění ORP Nové Město nad Metují, Převzato ze stránek Města Nové Město nad Metují, Přepracováno, [dne 2018-02-02], Dostupné na: <http://www.novemestonm.cz/obcan/uzemni-planovani/> Pozn.: Vlastní zpracování autora, 2018

⁷⁹ Český statistický úřad, Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/26-spravni-obvody-obce-dk1563dfja>, staženo dne 12.10.2017.

⁸⁰ Královéhradecký kraj, Dostupné z: <http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/cz/NM-zakladni-charakteristika.htm>, staženo dne 20.12.2017.

7.2 Projednávání přestupků v rámci MÚ Nové Město nad Metují

Většina agendy na úseku přestupků je na základě organizační struktury MÚ Nové Město nad Metují soustředěna v odboru správním. V oddělení dopravy a silničního hospodářství, který je součástí téhož odboru, je začleněn referent projednávající dopravní přestupky, v oddělení vnitřních věcí je zařazen referent projednávající přestupky nejen uvedené v zákoně o některých přestupcích (dříve v zákoně o přestupcích), ale také přestupky podle zákona o zbraních, na úseku občanských průkazů, cestovních pasů, návykových látek a některých dalších zákonů. V rámci městského úřadu dále projednávají přestupky odbor výstavby a regionálního rozvoje a oddělení životního prostředí, a to na úseku své působnosti. Údaje uvedené v dalším textu se tedy nevztahují k souhrnu oznámených přestupků za celý Městský úřad Nové Město nad Metují, ale pouze k přestupkům řešeným odděleními vnitřních věcí, a z těchto jsou vybrány přestupky proti občanskému soužití (§ 49), proti veřejnému pořádku (§ 47) a proti majetku (§ 50). Počty přestupků na úseku stavebního zákona, případně na úseku životního prostředí eviduje Městský úřad Nové Město nad Metují v řádu jednotek za rok, dopravní přestupky jsou oproti dalším přestupkům značně specifické, především vyšší závažností jejich možných následků, tak závažností dopadu uložených trestů na pachatele.

Tabulka č. 1 - Druhy přestupků oznámených v letech 2011–2015 na MÚ Nové Město nad Metují podle vybraných §

Rok\Druh §	§ 47	§ 49	§ 50	Ostatní §	Celkem za uvedený rok
2011	3	43	27	7	97
2012	4	76	36	5	141
2013	4	79	52	7	157
2014	8	70	43	4	159
2015	10	101	35	13	187
Celkem	29	369	193	36	741
Celkem v %	3,91%	49,80%	26,05%	20,24%	100%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nové Město nad Metují

Z údajů v tabulce č. 1 vyplývá, že největší část oznamovaných přestupků tvořily na Městském úřadu Nové Město nad Metují v letech 2011 – 2015 přestupky proti občanskému soužití. Nejčastěji porušenou byla skutková podstatou uvedená v § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, tedy úmyslné narušení občanského soužití vyhrožování újmou na zdraví, schválnosti, nebo jiné hrubé jednání. Druhou nejpočetnější skupinou oznámených přestupků tvořily přestupky proti majetku, a to především podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích, když nejčastěji se jednalo o úmyslné způsobení škody krádeží, podvodem, nebo zničením či poškozením věci z cizího majetku. Naopak jen okrajově byly oznamovány přestupky proti veřejnému pořádku. Do těchto přestupků sice spadalo často frekventované porušení nočního klidu, takoveto jednání se však policie ve většině případů snaží řešit přímo na místě. Mezi ostatní přestupky se řadily především přestupky podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, přičemž nejčastěji se jednalo o ztrátu občanského průkazu.

Tabulka č. 2 - Způsob ukončení přestupkových věcí oznámených v letech 2011–2015 na MÚ Nové Město nad Metují

Rok\Způsob	Rozhodnutí (uložení pokuty)	Příkaz (uložení pokuty)	Bloková pokuta	Odložení a další způsoby	Celkem za uvedený rok
2011	4	18	21	54	97
2012	8	25	10	98	141
2013	13	26	14	104	157
2014	16	24	18	101	159
2015	11	32	11	133	187
Celkem	52	125	74	490	741
Celkem v %	7,02%	16,87%	9,99%	66,12%	100%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nové Město nad Metují

Z údajů v tabulce č. 2 vyplývá, že dvě třetiny oznámených přestupků ve sledovaném období byly odloženy, nebo ukončeny dalším způsobem, například postoupením věci jinému správnímu orgánu, Policii ČR, nebo státnímu zastupitelství. V ostatních případech byl obviněný uznán vinným ze spáchání přestupku, ne vždy je přitom takové rozhodnutí spojeno s uložením sankce. Přestupkovém řízení umožňuje rozhodnout tak, že se obviněný uzná vinným, ale neuloží se mu pokuta, ale sankce napomenutí, případně

může správní orgán rozhodnout, že stačilo samotné projednání přestupku. Také příkaz lze vydat pouze se sankcí napomenutí. V letech 2011 až 2015 ještě nebylo možné zakončit blokové řízení jinak, než uložením pokuty, v současné době lze uložit napomenutí příkazem na místě. K důvodům tak velkého množství odložených přestupků lze uvést, že do této kategorie lze zařadit oznámení, která policie vůbec nemusela učinit, například oznámení osoby nezletilé, která vzhledem k věku nebyla za přestupek odpovědná, případně předávání věcí, které na první pohled přestupkem nejsou. Policie si takovým způsobem odepíše ve statistickém přehledu událost jako vyřízenou, přičemž by takové případy mohla odložit sama. Další velkou skupinu přestupků, které byly ve sledovaném období odloženy, tvořily návrhové přestupky. Postižená osoba v těchto případech nenavrhla v zákonné lhůtě 90 dnů od spáchání přestupku, aby bylo zahájeno řízení a povinností správního orgánu bylo takovou věc odložit. Jednalo se nejčastěji o přestupky ublížení na cti, případně dalších v zákoně vyjmenovaných přestupků, které byly spáchány mezi osobami blízkými, nejčastěji mezi manželi, nebo rodinnými příslušníky.

7.3 Pokuty uložené ve sledovaném období

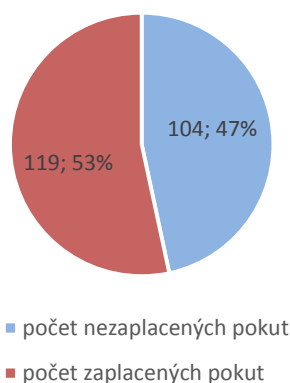
V teoretické části bakalářská práce jsou podrobně uvedeny maximální výše pokut, které bylo, a také v současné době je, možné uložit za přestupky proti občanskému soužití, proti veřejnému pořádku a proti majetku. Z uvedených částek vyplývá, že v případě těchto přestupků existuje veřejný zájem, aby za spáchání těchto přestupků byl pachatel potrestán, na druhou stranu se ale zohledňuje, že se jedná o protiprávní činy s malou společenskou nebezpečností. Zákonodárce sice jak v novelizacích zákona o přestupcích, tak následně v zákoně o některých přestupcích, postupně navyšoval horní hranici pokuty za jednotlivé skutkové podstaty těchto přestupků, možnost uložení pokuty ve výši několika desítek tisíc korun v praxi je spíše hypotetická. Správní orgán výši pokuty určuje na základě svého správního uvážení (které musí být v rozhodnutí řádně zdůvodněno). Teoreticky výše uložené pokuty může začínat na částce 1,- Kč, obecně se ukládá v minimální částce 100,- Kč.

Tabulka č. 3 - Pokuty uložené v rámci MÚ Nové Město nad Metují v letech 2011 – 2015 za přestupky podle § 47, 49, 50 zákona o přestupcích

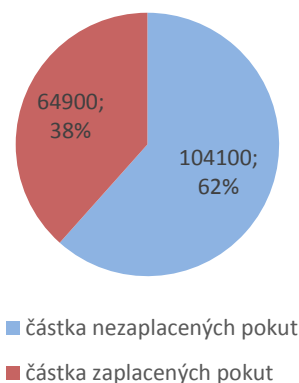
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	38	30 700	32	84,21%	18 200	59,28%
2012	37	51 700	22	59,46%	21 200	41,01%
2013	50	39 100	22	44,00%	9 300	23,79%
2014	50	23 600	17	34,00%	5 400	22,88%
2015	48	23 900	26	24,16%	10 800	45,19%
Celkem	223	169 000	119	53,36%	64 900	38,40%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nové Město nad Metují

Graf č. 1 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 2 - Vyjádření poměru částek zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nové Město nad Metují

Po porovnání statistických dat z Městského úřadu Nové Město nad Metují za roky 2011 až 2015 je možné konstatovat, že včas zaplacené pokuty jsou především ty s nižší částkou pokuty. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 758,- Kč. Včas zaplacené pokuty však byly v průměrné výši jen 545,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 1 001,- Kč. Tento rozdíl je zřejmým a praxí podloženým důsledkem toho, že pachatelé, kteří pokutu včas nezaplatí, jsou častěji recidivisté, kteří navíc páchají závažnější přestupky. Proto je jim ukládána vyšší pokuta, a jelikož se zároveň ve větší míře jedná o osoby bez zaměstnání, ve špatné finanční situaci a v neposlední řadě bez zájmu o to, že byly potrestány, důsledkem je nezaplacení pokuty.

7.4 Postup orgánů MÚ Nové Město nad Metují při vymáhání pokuty

Problematika správy pohledávek, tedy i vymáhání nezaplacených pokut, spadá na MÚ Nové Město nad Metují do činností, které tvoří pracovní náplň pracovníků odboru finančního. Referent, který přestupek projednal a uložil pachateli pokutu, zjišťuje po uplynutí doby splatnosti, zda byla pokuta uhrazena. Pokud tomu tak není, předá kopii pravomocného a vykonatelného rozhodnutí příslušnému referentovi oddělení finančního. Jako první krok vymáhání je osobě dlužníka odesláno městským úřadem upozornění na nedoplatek, který má taková osoba vůči Městu Nové Město nad Metují (viz. Příloha č. 1). Toto upozornění je vypraveno jako obyčejná zásilka. Nejedná se o zákonnou povinnost, u které by bylo nutné dokládat doručení, ale o projev dobré vůle městského úřadu vůči dlužníkovi. Upozornění obsahuje údaje o dlužníkovi, výši dlužné částky, specifikaci rozhodnutí, na základě kterého dluh vzniknul, údaje o tom, jak je možné dluh uhradit a dále také upozornění na případný další postup správce daně při neuhrazení uvedené částky. Pokud se toto upozornění dlužníkovi podaří doručit, a ten po obdržení dopisu ve stanovené lhůtě zareaguje a kontaktuje odbor finanční, dlužná částka se nijak nenavýšuje. Dlužník si může se dohodnout termín zaplacení, případně splátkový kalendář. V případě, že dlužník na upozornění nereaguje, následuje druhý krok vymáhání, a to rozeslání výzev k poskytnutí informací správci daně (viz. Příloha č. 2 a Příloha č. 3). Tato výzva je tak odeslána např. vybraným bankám, na úřad práce, zdravotním pojišťovnám a orgánům státní sociální podpory. Obeslané subjekty mají povinnost do 15 dnů odpovědět. Jestliže se podaří získat informaci o zdroji financí, následuje třetí krok vymáhání pokuty, kterým je vydání exekučního příkazu (viz. Příloha č. 4 a Příloha č. 5). Ten vydá pověřená osoba – správce daně (v tomto případě městský úřad), a to na základě exekučního titulu (čímž je v tomto případě pravomocné a vykonatelné rozhodnutí o vině obviněného). Exekuční příkaz v takovém případě odešle správce daně například zaměstnavateli, nebo bance, tedy instituci, která kladně reagovala na předchozí výzvu, a také dlužníkovi. Po nabytí právní moci exekučního příkazu je následně dlužná částka, včetně exekučních nákladů, buď jednorázově, nebo formou více splátek, odebrána ze mzdy, nebo účtu dlužníka. Protože daňový řád nestanoví přesný postup při provádění srážek ze mzdy, nebo příkázání pohledávky, odkazuje se na občanský soudní řád, kde je tato problematika podrobně rozvedena. Podstatné je, že pohledávky daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění patří, spolu s dalšími

jmenovitě uvedenými pohledávkami, mezi pohledávky přednostní⁸¹. Z hlediska vymáhání jsou mimo uvedeného postupu zásadní také lhůty, které jsou stanoveny daňovým řádem, přičemž základní podmínkou je, že nedoplatek nelze vybrat a vymáhat po uplynutí lhůty pro placení daně, která činí 6 let, přičemž lhůta pro placení daně začíná běžet dnem splatnosti daně⁸². V případě, že během této lhůty správce daně nezjistí žádnou možnost, jak daň vymoci, provede do spisu úřední záznam, kterým dává příkaz k vyřazení nedobytného nedoplatku z osobního daňového účtu daňového subjektu. Zákon dále stanovuje tři úkony, které přerušují základní 6 letou lhůtu, která začíná běžet znovu ode dne, kdy byl tento úkon učiněn. Takovým úkonem je zahájení exekučního řízení, zřízení zástavního práva, nebo oznámení rozhodnutí o posečkání. Zákon dále stanoví dobu, po kterou neběží lhůta pro placení daně. Touto dobou je například vymáhání daně soudem nebo soudním exekutorem, přihlášení daňové pohledávky do insolvenčního řízení, nebo po dobu daňové exekuce srážkami ze mzdy. Obecně platí, že lhůta pro placení daně končí nejpozději uplynutím 20 let od jejího počátku⁸³.

7.5 Pokuty vymáhané Městským úřadem Nové Město nad Metují za sledované období

Zatím co u přehledů uložených pokut a také pokut zaplacených jsou všechna získaná data pevně daná, u údajů o vymáhaných pokutách se jedná o stav k 1. 9. 2017. Vzhledem ke lhůtám při vymáhání pohledávek je totiž možné, že některé údaje se částečně změnily, a to z důvodu, že se některé pokuty podařilo vymoci. Vzhledem k velikosti celého statistického souboru a množství získaných dat se však bude jednat pouze o minimální změny, které nemají žádný podstatný vliv na závěry bakalářské práce.

⁸¹ § 279 odst. 2 písm. d) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁸² § 160 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

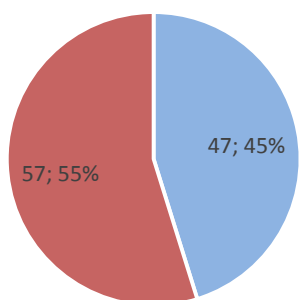
⁸³ § 160 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka č. 4 - Pokuty vymáhané v rámci MÚ Nové Město nad Metují v letech 2011 – 2015 za přestupky podle § 47, 49, 50 zákona o přestupcích

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	6	12 500	5	83,33%	11 500	92,00%
2012	15	30 500	9	60,00%	11 400	37,38%
2013	28	29 800	13	46,43%	10 700	35,91%
2014	33	18 200	17	51,51%	8 400	46,15%
2015	22	13 100	13	59,09%	6 500	49,62%
Celkem	104	104 100	57	54,81%	48 500	46,59%

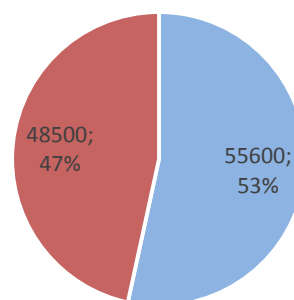
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nové Město nad Metují

Graf č. 3 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 4 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nové Město nad Metují

Stejně tak, jako u včas zaplacených pokut, tak i u těch, které musí být vymáhány, je vyšší úspěšnost vymožení u těch s nižší částkou. Průměrná výše vymáhané pokuty ve sledovaném období byla 1 001,- Kč. Úspěšně vymožená pokuta byla ve výši pouze 851,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 1 183,- Kč.

7.6 Konzultace (rozhovor) s praktikem

Pro získání dalších relevantních informací, potřebných pro zpracování bakalářské práce, byl zvolen nestandardizovaný (neřízený) rozhovor. Pro rozhovor byla zvolena paní Jitka Černá, referentka Odboru finančního Městského úřadu Nové Město nad Metují.

Dlouhodobě je její pracovní náplní správa pohledávek, jejíž důležitou složkou je také vymáhání pokut uložených úředníky městského úřadu. Rozhovor proběhl v budově Městského úřadu Nové Město nad Metují dne 2. 2. 2018. Základním cílem rozhovoru bylo získat od kompetentní osoby informace, jaké praktické problémy nastávají v dotazované oblasti, jak celý systém vymáhání pokut v praxi funguje, a také jaká možná vylepšení by celému procesu mohla prospět. Dotazované osobě byly položeny následující otázky:

1. Jak dlouho funguje současný systém, používaný při vymáhání nezaplacených pokut?
2. Jak funguje vymáhání v praxi a co považujete za největší problém současného postupu při vymáhání pokut?
3. Jaké praktické problémy se vyskytují při vymáhání nezaplacených pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku oproti vymáhání pokut např. na úseku dopravních přestupků?
4. Existují podle Vás nějaké možnosti změn, např. v příslušných zákonech, které by přispěly k efektivnějšímu vymáhání pokut?

7.7 Vyhodnocení rozhovoru s praktikem

Na výše uvedené otázky odpověděla paní Jitka Černá, referentka Odboru finančního Městského úřadu Nové Město nad Metují, takto:

1. Vymáhání pohledávek je mou pracovní náplní na městském úřadu již téměř 12 let. Postup při vymáhání pokut se za tu dobu až na detaily nezměnil. Lze říci, že postup podle daňového řádu, účinného od 1. 1. 2011, se nijak neodlišuje od postupu podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, který mu předcházel. Celý systém tedy funguje v současné podobě již poměrně dlouhou dobu. Ani z médií, ani při účasti na školeních, která se týkala této oblasti, jsem nezaznamenala žádné aktivity, které by mohly vést k jeho změně.
2. Za největší nedostatek současného způsobu vymáhání pohledávek považuji jeho velkou administrativní náročnost. Množství a četnost rozesílaných výzev k poskytnutí informací správci daně si může stanovit každý jednotlivý správce daně, já osobně se snažím zachovat čtvrtletní dotazování. Výzvami se obesílají jak státní instituce, tedy úřad práce, okresní správa sociálního zabezpečení, věznice, tak soukromé subjekty. Těmi jsou zdravotní pojišťovny a banky. Právě

u bank je problémem jejich množství, když na území ČR jich působí téměř 70. Z tohoto důvodu je nutné provést určitou selekci. Výzvami se proto obesílají především velké banky s působností na celém území ČR a s největším množstvím klientů, počet takových bank je přibližně 15. Při vymáhání nezaplacených pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku se nezjišťuje u dlužníka vlastnictví movitého, nebo nemovitého majetku, protože výše vymáhané pokuty by byla ve výrazném nepoměru k hodnotě tohoto majetku. Samotný postup spočívá v tom, že se aktuální seznam dlužníků zašle pomocí datové zprávy do datové schránky příslušné instituce, která má daňovým řádem stanovenou povinnost do 15 dnů sdělit, jestli některá z uvedených osob neprochází její evidencí. Snahou je pochopitelně získávat co nejčerstvější informace. Právě s ohledem na již zmíněnou administrativní náročnost je nutné při zasílání výzev stanovit, v jakých časových odstupech je vypravovat. V praxi Městského úřadu Nové Město nad Metují je obvyklé odesílání výzev každé instituci 4 x ročně. V případě, že je zjištěno, že dlužník figuruje v některé z databází, vydává se exekuční příkaz. Ten je adresován například zaměstnavateli dlužníka, který je následně povinen provést srážky ze mzdy dlužníka, nebo bance, kdy je banka povinna určenou částku zajistit z účtu. Tomu pochopitelně musí předcházet nabytí právní moci příkazu, který je doručován také dlužníkovi. V praxi také často nastává situace, kdy se podaří zjistit zdroj financí dlužníka, ale pohledávka se pouze zařadí za další pohledávky, které byly přihlášeny dříve. Pohledávka daní je sice pohledávkou přednostní podle občanského soudního řádu, není však takto označena zdaleka sama. Přednostními pohledávkami jsou například také pohledávky výživného, pojistného na sociální zabezpečení, náhrada újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví a některé další.

3. Na základě mé dlouholeté praxe lze konstatovat, že přestože jsou vymáhané pokuty za dopravní přestupky výrazně vyšší, úspěšnost jejich vymáhání je lepší. U nezaplacených pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku se jako dlužníci daleko častěji vyskytují osoby, u kterých je po 6 letech nutné pohledávku odepsat. Souvisí to úzce s pachateli těchto přestupků, kteří jsou v době vymáhání daleko častěji bez zaměstnání, bez majetku i bez jakéhokoliv zdroje příjmů, navíc často neznámého místa pobytu s trvalým

pobytem na podatelně městského úřadu. Když se u těchto přestupků podaří pokuta vymoci, ve velké většině případů se tak děje pomocí srážek ze mzdy dlužníka.

4. Ideální možností by bylo zřízení centrálního rejstříku, který by obsahoval potřebné informace od všech institucí, kterým se posílá výzva k součinnosti. To je z důvodu v současnosti platných právních předpisů, týkajících se ochrany osobních údajů, a to jak českých, tak evropské unie, nerealizovatelné. Není mně známa ani žádná informace o tom, že by se byť jen uvažovalo o podobném registru, který by evidoval údaje institucí státu. Navíc se v současné době hojně řeší zcela opačný problém, tedy citlivé údaje o občanech co nejvíce ochránit a zabezpečit. Z těchto důvodů nelze očekávat žádnou změnu zákonných norem v této oblasti. Proto spíše připadají v úvahu drobná vylepšení současného stavu, která by usnadnila správcům daně jejich činnost. Jedním z takových dílčích kroků, který využívá i náš městský úřad, je placená služba soukromé společnosti, která má průběžně aktualizovaný seznam dlužníků. Tato firma následně kontroluje, jestli se někdo z nich nepřihlásí do insolvenčního řízení. V případě, že se tak stane, bezodkladně o tom informuje objednatele služby.

8 Vymáhání pokut ve srovnatelných městech

Za účelem porovnání úspěšnosti při vymáhání pokut v jiných městech, a také z důvodu porovnání získaných dat a vytvoření si komplexnějšího přehledu, bylo osloveno několik dalších obcí ze žádostí o poskytnutí potřebných dat. Jedná se stejně jako v případě Nového Města nad Metují o obce s rozšířenou působností, s výjimkou města Hronov, což je obec s pověřeným obecním úřadem. Na městské úřady takto oslovených měst byla zaslána žádost o vyplnění přiložené tabulky. Požadovaná data se týkala sledovaného období, tedy let 2011 – 2015 a pokut uložených za přestupky podle § 47, 49 a 50 zákona o přestupcích. Na žádost reagovalo kladně 7 městských úřadů. Získané údaje z těchto úřadů byly zařazeny s ohledem na přehlednost do dvou samostatných tabulek, z nichž jedna ukazuje počet uložených pokut na každém jednotlivém úřadu a porovnání, kolik těchto pokut bylo v řádném termínu uhrazeno, druhá tabulka obsahuje údaje o počtu a částkách vymáhaných a následně skutečně úspěšně vymožených pokut. Požadované údaje získaly oslovené obce jak z podkladů orgánů projednávajících přestupky, tak orgánů vymáhajících nezaplacené pokuty.

8.1 Charakteristika oslovených měst

Výčet obcí, které poskytly požadovaná data, a také základní informace o těchto obcích jsou uvedeny v tabulce č. 5. S výjimkou Hronova se jedná o obce s rozšířenou působností. Všechny leží v Královéhradeckém a Pardubickém kraji. Mezi jednotlivými obcemi panují rozdíly, a to jak v počtu obyvatel obce, nebo celého ORP, tak např. v počtu obcí, které se nacházejí na území jednotlivých ORP. Tyto rozdíly však nebyly na překážku při hodnocení získaných dat. Důraz je totiž kladen na zjišťování poměrů zaplacených a nezaplacených pokud, a také poměru úspěšnosti při vymáhání pokut nezaplacených. Porovnávány tak nebyly ani tak celkové počty přestupků a pokut, ale především procentuální poměry, na jejichž základě lze lépe získaná data interpretovat.

Tabulka č. 5 - Statistický přehled srovnávaných obcí

Obec	Počet obyvatel obce	Obec s rozšířenou působností ORP	Počet obcí na území ORP	Velikost území ORP (km ²)	Počet obyvatel ORP
Broumov	7 586	A	14	259,38	16 264
Holice	6 502	A	14	213,65	17 525
Hořice	8 601	A	29	192,87	18 375
Hronov	6 112	N	-	-	-
Nové Město nad Metují	9 550	A	13	98,09	14 274
Nový Bydžov	7 043	A	23	214,23	17 439
Vrchlabí	12 502	A	16	293,46	27 793
Žamberk	6 059	A	27	281,51	29 175

Zdroj: Český statistický úřad: Regionální statistiky – Ročenky. [dne 2018-02-02].

Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/krajske-rocenky#10> Pozn.: Vlastní zpracování autora, 2018

8.2 Přehled poměru počtu a částek uložených a zaplacených pokut u oslovených obcí

V tabulkách č. 6 – 12 jsou přehledně uspořádána statistická data za roky 2011 až 2015, získaná od jednotlivých městských úřadů, a to počet pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku, a také v jaké části byly uloženy. Následují údaje o počtu a částce řádně zaplacených pokut. Z důvodu možnosti vzájemného porovnání těchto dat mezi jednotlivými městskými úřady, je uveden za každý rok souhrnný počet a částka pokut, a poté počet a částka včas zaplacených pokut s tím, že tyto údaje jsou vyjádřeny také procentuálně. V grafech č. 5 - 18 je graficky znázorněn poměr zaplacených a nezaplacených pokut, a to jak z hlediska množství pokut, tak z pohledu celkové částky.

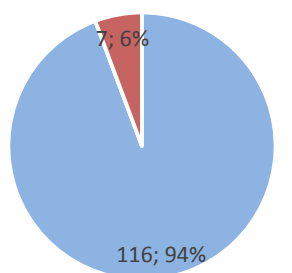
8.2.1 Broumov

Tabulka č. 6 - MÚ Broumov -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	22	20 200	1	4,54%	1 000	4,95%
2012	29	22 800	3	10,34%	3 700	16,23%
2013	20	12 300	2	10,00%	2 000	5,11%
2014	28	17 500	1	3,57%	500	2,12%
2015	24	19 700	0	0,00%	0	0,00%
Celkem	123	92 500	7	5,69%	7 200	7,78%

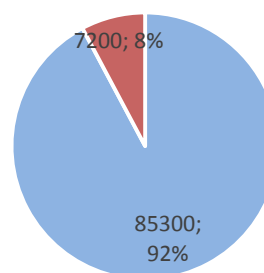
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Broumov

Graf č. 5 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

■ počet nezaplacených pokut
■ počet zaplacených pokut

Graf č. 6 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

■ částka nezaplacených pokut
■ částka zaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Broumov

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Broumov za roky 2011 až 2015 vyplývá, že průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 752,- Kč. Včas zaplacené pokuty byly v průměrné výši 1 029,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 735,- Kč. Pravděpodobně vzhledem k extrémně malému množství včas zaplacených pokut, které se zcela vymyká datům z dalších úřadů, je Broumov jedinou obcí, kde průměrná částka zaplacené pokuty převyšuje průměr pokut nezaplacených.

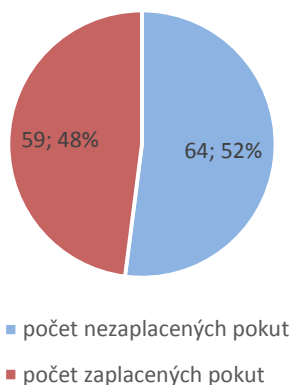
8.2.2 Holice

Tabulka č. 7 - MÚ Holice -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

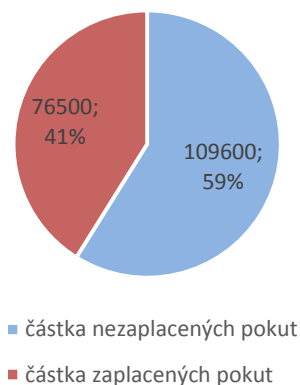
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	20	34 500	9	45,00%	11 000	31,88%
2012	21	27 500	11	52,38%	11 000	40,00%
2013	35	55 400	15	42,86%	24 300	43,86%
2014	31	42 700	18	58,06%	20 200	47,31%
2015	16	26 000	6	37,50%	10 000	38,46%
Celkem	123	186 100	59	47,97%	76 500	41,10%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Holice

Graf č. 7 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 8 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Holice

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Holice za roky 2011 až 2015 vyplývá, že u včas zaplacených pokut se jednalo především o ty s nižší částkou pokuty. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 1 513,- Kč. Včas zaplacené pokuty však byly v průměrné výši jen 1 297,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 1 713,- Kč.

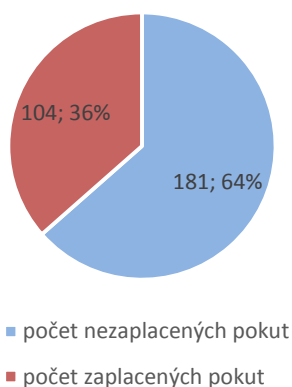
8.2.3 Hořice

Tabulka č. 8 - MÚ Hořice -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

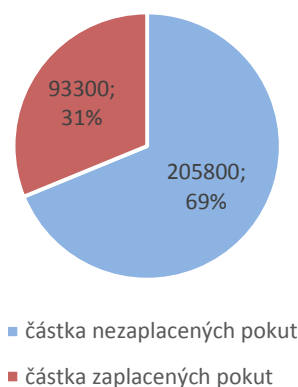
Rok	Celkový počet uložných pokut	Celková částka uložných pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	43	57 400	13	30,23%	19 600	34,14%
2012	52	59 100	19	36,54%	20 600	34,86%
2013	53	55 600	18	33,96%	15 900	28,60%
2014	70	65 800	29	41,43%	20 000	30,40%
2015	67	61 200	25	37,31%	17 200	28,10%
Celkem	285	299 100	104	36,49%	93 300	31,19%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hořice

Graf č. 9 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 10 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hořice

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Hořice za roky 2011 až 2015 vyplývá, že také zde včas zaplacené pokuty byly především ty s nižší částkou pokuty. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 1 049,- Kč. Včas zaplacené pokuty byly v průměrné výši jen 897,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 1 137,- Kč.

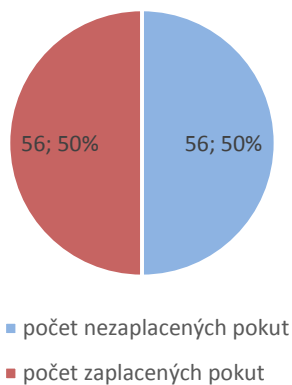
8.2.4 Hronov

Tabulka č. 9 - MÚ Hronov -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

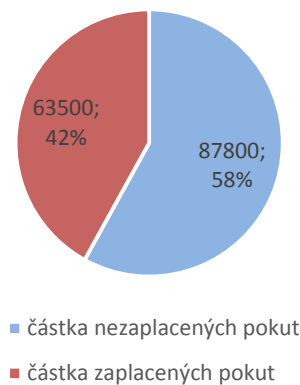
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	24	27 000	9	37,50%	7 000	25,92%
2012	24	31 500	12	50,00%	13 000	41,27%
2013	19	31 000	8	42,11%	10 000	32,26%
2014	31	34 300	19	61,29%	18 000	52,48%
2015	14	27 500	8	57,14%	15 500	56,36%
Celkem	112	151 300	56	50,00%	63 500	41,97%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hronov

Graf č. 11 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 12 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hronov

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Hronov za roky 2011 až 2015 vyplývá, že také zde panují rozdíly a včas zaplacené pokuty jsou především ty s nižší částkou pokuty. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 1 351,- Kč. Včas zaplacené pokuty však byly v průměrné výši jen 1 134,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 1 568,- Kč.

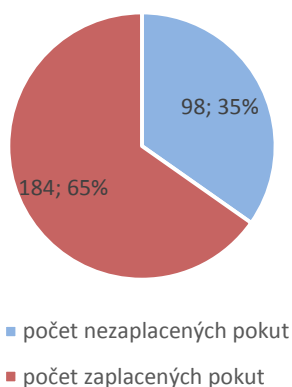
8.2.5 Nový Bydžov

Tabulka č. 10 - MÚ Nový Bydžov -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

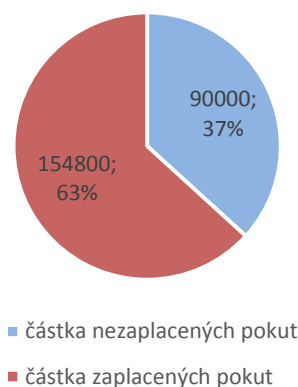
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	49	41 400	35	71,43%	25 600	61,84%
2012	70	62 300	41	58,57%	36 800	59,07%
2013	57	53 700	37	64,91%	32 600	60,71%
2014	43	39 500	30	69,77%	28 500	72,15%
2015	63	47 900	41	65,08%	31 300	65,34%
Celkem	282	244 800	184	65,24%	154 800	63,24%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nový Bydžov

Graf č. 13 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 14 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nový Bydžov

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Nový Bydžov za roky 2011 až 2015 vyplývá, že i zde včas zaplacené pokuty jsou především ty s nižší částkou pokuty, rozdíl byl ale minimální. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 868,- Kč. Včas zaplacené pokuty však byly v průměrné výši 841,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 918,- Kč.

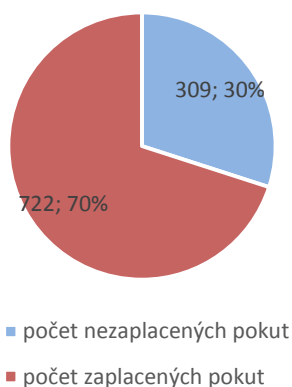
8.2.6 Vrchlábí

Tabulka č. 11 - MÚ Vrchlábí -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

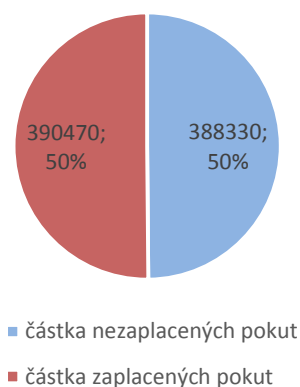
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	185	158 160	115	62,16%	73 800	46,66%
2012	230	190 350	165	71,74%	99 900	52,48%
2013	206	163 440	152	73,79%	83 750	51,24%
2014	195	136 350	137	70,26%	59 850	43,89%
2015	215	130 500	153	71,16%	73 170	57,07%
Celkem	1031	778 800	722	70,03%	390 470	50,14%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Vrchlábí

Graf č. 15 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 16 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Vrchlábí

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Vrchlábí za roky 2011 až 2015 vyplývá, že včas zaplacené pokuty jsou především ty s nižší částkou pokuty, přičemž rozdíl je výrazný. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 755,- Kč. Včas zaplacené pokuty však byly v průměrné výši jen 541,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 1 257,- Kč.

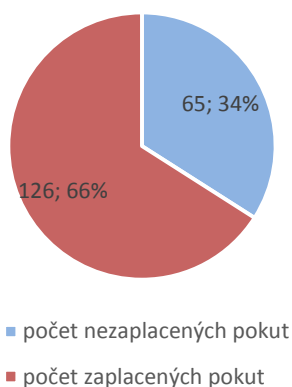
8.2.7 Žamberk

Tabulka č. 12 - MÚ Žamberk -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

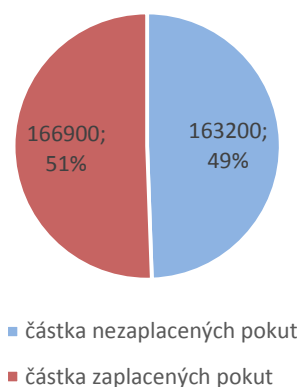
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	34	59 700	24	70,59%	31 700	53,10%
2012	35	71 800	30	85,71%	61 300	85,38%
2013	43	85 700	20	46,51%	17 700	20,65%
2014	39	54 100	27	69,23%	28 100	51,94%
2015	40	58 800	25	62,50%	28 100	47,79%
Celkem	191	330 100	126	65,97%	166 900	50,56%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Žamberk

Graf č. 17 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut

Graf č. 18 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Žamberk

Po porovnání statistických dat poskytnutých Městským úřadem Žamberk za roky 2011 až 2015 vyplývá, že včas zaplacené pokuty jsou především ty s nižší částkou pokuty, když rozdíl těchto částek je ze všech sledovaných městských úřadů nejvýraznější. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 1 728,- Kč. Včas zaplacené pokuty však byly v průměrné výši jen 1 325,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 2 511,- Kč. Zároveň byly ze všech porovnávaných městských úřadů v Žamberku ukládány nejvyšší pokuty.

8.3 Přehled poměru množství a částek vymáhaných a vymožených pokut u oslovených obcí

V tabulkách č. 13 – 19 jsou přehledně uspořádána statistická data za roky 2011 až 2015, získaná od jednotlivých městských úřadů, a to jak počet vymáhaných pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku, tak také výše částky, která byla vymáhána. Následují údaje o počtu a výši částky vymožených pokut. Z důvodu možnosti vzájemného porovnání těchto dat mezi jednotlivými městskými úřady, je uveden za každý rok souhrnný počet a částka vymáhaných pokut, a poté počet a částka vymožených pokut s tím, že tyto údaje jsou vyjádřeny také procentuálně. V grafech č. 19 - 32 je graficky znázorněn poměr vymožených a nevymožených pokut, a to jak z hlediska množství, tak z pohledu celkové částky.

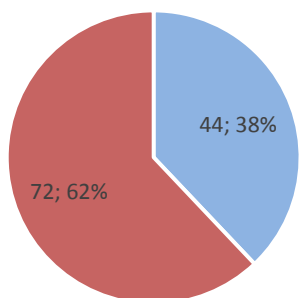
8.3.1 Broumov

Tabulka č. 13 - MÚ Broumov - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	21	19 200	11	83,33%	9 700	92,00%
2012	26	19 100	15	60,00%	12 100	37,38%
2013	18	10 300	15	46,43%	8 000	35,91%
2014	27	17 500	17	51,51%	12 400	46,15%
2015	24	19 700	14	59,09%	10 800	49,62%
Celkem	116	85 300	72	62,07%	53 000	62,13%

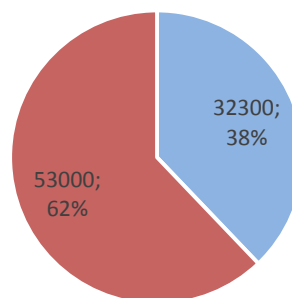
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Broumov

Graf č. 19 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 20 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Broumov

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Broumov byla ve sledovaném období 735,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 736,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 734,- Kč. Úspěšnost vymáhání přes 60 % se sice na první pohled jeví jako velmi dobrý výsledek, je ovšem potřeba připomenout, že nezaplacené pokuty tvořily v Broumově naprostou většinu všech pokut, a z tohoto hlediska nelze tento výsledek přeceňovat.

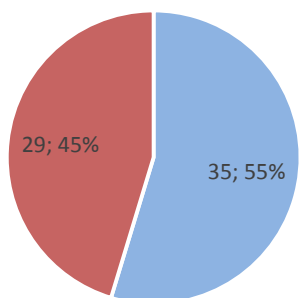
8.3.2 Holice

Tabulka č. 14 - MÚ Holice - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	11	23 500	3	27,27%	7 500	31,91%
2012	10	16 500	4	40,00%	5 000	30,30%
2013	20	31 100	12	60,00%	18 300	58,84%
2014	13	22 500	7	53,85%	11 000	48,89%
2015	10	16 000	3	30,00%	5 800	35,63%
Celkem	64	109 600	29	45,31%	47 500	43,34%

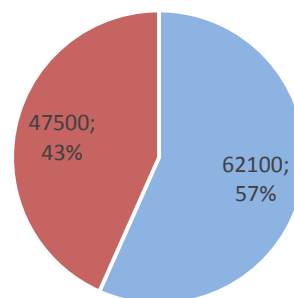
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Holice

Graf č. 21 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevyvozených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 22 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevyvozených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Holice

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Holice byla ve sledovaném období 1 713,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 1 638,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 1 774,- Kč.

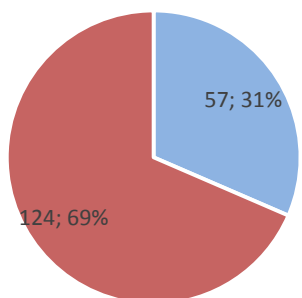
8.3.3 Hořice

Tabulka č. 15 - MÚ Hořice - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	30	37 800	20	66,67%	22 500	59,52%
2012	33	38 500	27	81,82%	32 700	84,93%
2013	35	39 700	24	68,57%	20 300	51,13%
2014	41	45 800	28	68,29%	27 900	60,92%
2015	42	44 000	25	59,52%	19 300	43,86%
Celkem	181	205 800	124	68,51%	122 700	59,62%

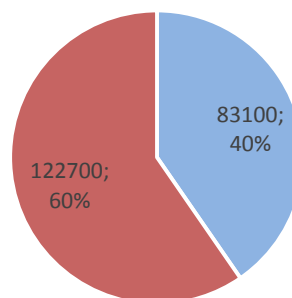
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hořice

Graf č. 23 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 24 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hořice

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Hořice byla ve sledovaném období 1 137,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 990,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 1 458,- Kč.

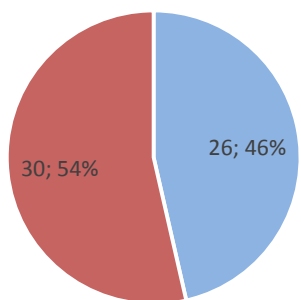
8.3.4 Hronov

Tabulka č. 16 - MÚ Hronov - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	15	20 000	5	33,33%	5 750	28,75%
2012	12	15 500	8	58,33%	6 200	33,51%
2013	11	21 000	7	63,64%	6 500	30,95%
2014	12	16 300	8	66,67%	7 300	44,78%
2015	6	12 000	3	50,00%	2 300	19,17%
Celkem	56	87 800	30	53,57%	28 050	31,95%

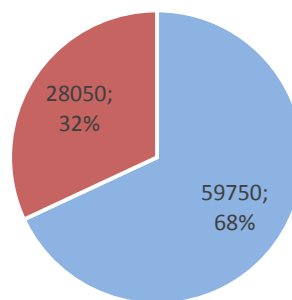
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hronov

Graf č. 25 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 26 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Hronov

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Hronov byla ve sledovaném období 1 568,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 935,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 2 298,- Kč.

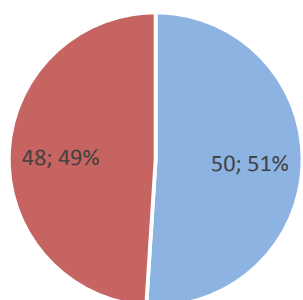
8.3.5 Nový Bydžov

Tabulka č. 17 - MÚ Nový Bydžov - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	14	15 800	5	35,71%	6 000	37,97%
2012	29	25 500	15	51,72%	13 800	54,12%
2013	20	21 100	11	55,00%	10 500	49,76%
2014	13	11 000	7	53,85%	5 500	50,00%
2015	22	16 600	10	45,45%	7 800	46,99%
Celkem	98	90 000	48	48,98%	43 600	48,44%

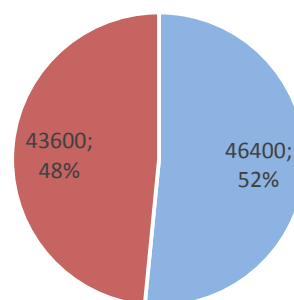
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nový Bydžov

Graf č. 27 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 28 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Nový Bydžov

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Nový Bydžov byla ve sledovaném období ve výši 918,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 908,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 928,- Kč.

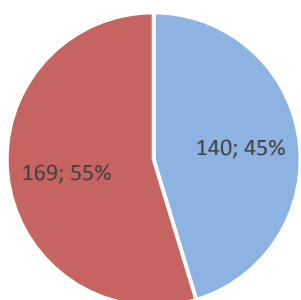
8.3.6 Vrchlabí

Tabulka č. 18 - MÚ Vrchlabí - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	70	84 360	42	60,00%	45 200	53,58%
2012	65	90 450	36	55,38%	42 800	47,32%
2013	54	79 650	29	53,70%	39 100	49,09%
2014	58	76 500	32	55,17%	42 500	55,56%
2015	62	57 330	30	48,39%	22 600	39,42%
Celkem	309	388 290	169	54,69%	202 200	52,07%

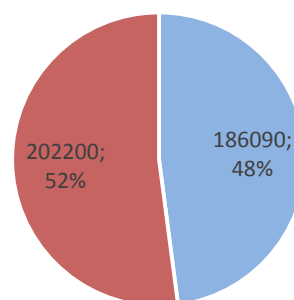
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Vrchlabí

Graf č. 29 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 30 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Vrchlabí

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Vrchlabí byla ve sledovaném období ve výši 1 257,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 1 196,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 1 329,- Kč.

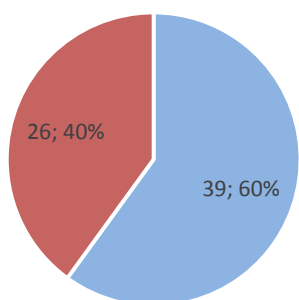
8.3.7 Žamberk

Tabulka č. 19 - MÚ Žamberk - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	10	28 000	4	40,00%	9 500	33,93%
2012	5	10 500	3	60,00%	9 000	85,71%
2013	23	68 000	4	17,39%	6 000	17,39%
2014	12	26 000	5	41,67%	13 000	50,00%
2015	15	32 300	10	66,67%	22 700	70,28%
Celkem	65	164 800	26	40,00%	60 200	36,53%

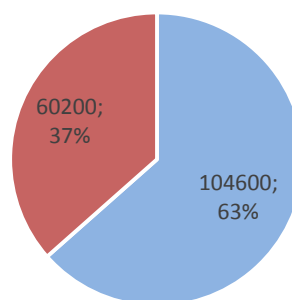
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Žamberk

Graf č. 31 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 32 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů MÚ Žamberk

Průměrná částka vymáhané pokuty Městským úřadem Žamberk byla ve sledovaném období ve výši 2 535,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 2 315,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 2 682,- Kč.

8.4 Statistický přehled počtu a částek uložených a zaplacených pokut ve všech oslovených obcích

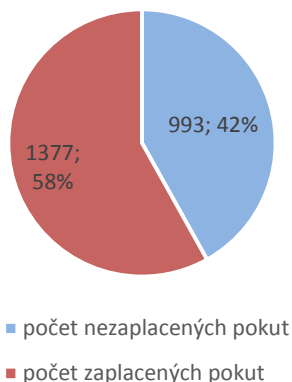
V tabulce č. 20 jsou přehledně uspořádána statistická data za roky 2011 až 2015, získaná od všech městských úřadů, a to počty uložených pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku, a také celkové částky těchto pokut. Následují údaje o počtu a částce včas zaplacených pokut. Z důvodu možnosti porovnání těchto dat mezi jednotlivými městskými úřady jsou počty a částky včas zaplacených pokut vyjádřeny procentuálně. V grafech č. 33 - 34 je graficky znázorněn poměr zaplacených a nezaplacených pokut, a to jak z hlediska počtu pokut, tak z hlediska celkové částky.

Tabulka č. 20 - Statistický přehled - pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

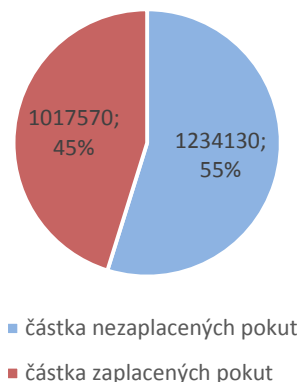
Rok	Celkový počet uložených pokut	Celková částka uložených pokut v Kč	Počet zaplacených pokut	Počet zaplacených pokut v %	Celková částka zaplacených pokut	Celková částka zaplacených pokut v %
2011	415	429 060	238	57,35%	187 900	43,79%
2012	498	517 050	303	60,84%	267 500	51,74%
2013	483	496 240	274	56,73%	195 550	39,41%
2014	487	413 850	278	57,08%	180 550	43,63%
2015	487	395 500	284	58,31%	186 070	47,05%
Celkem	2 370	2 251 700	1 377	58,10%	1 017 570	45,19%

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů oslovených MÚ

Graf č. 33 - Celkový statistický přehled poměru počtů uhrazených a neuhrazených pokut

Graf č. 34 - Celkový statistický přehled poměru částek uhrazených a neuhrazených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů oslovených MÚ

Po porovnání statistických dat ze všech městských úřadů za roky 2011 až 2015 vyplývá, že včas zaplacené pokuty byly především ty s nižší částkou pokuty. Průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období byla 950,- Kč. Včas zaplacené pokuty dosahovaly průměrně jen částky 739,- Kč, zatímco průměrná výše nezaplacené pokuty byla 1 243,- Kč.

8.5 Statistický přehled počtu a částek vymáhaných a vymožených pokut ve všech oslovených obcích

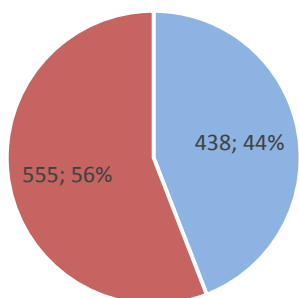
V tabulce č. 21 jsou přehledně uspořádána statistická data za roky 2011 až 2015, získaná od všech oslovených městských úřadů, a to jak počet vymáhaných pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku, tak také výše částky, která byla vymáhána. Následují údaje o počtu a výši částky vymožených pokut. Z důvodu možnosti porovnání těchto dat mezi jednotlivými městskými úřady jsou počet a částka vymožených pokut vyjádřeny procentuálně. V grafech č. 35 - 36 je graficky znázorněn poměr vymožených a nevymožených pokut, a to jak z hlediska pokut, tak z hlediska celkové částky.

Tabulka č. 21 - Statistický přehled - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50

Rok	Celkový počet vymáhaných pokut	Celková částka vymáhaných pokut v Kč	Počet úspěšně vymožených pokut	Počet úspěšně vymožených pokut v %	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč	Celková částka úspěšně vymožených pokut v Kč v %
2011	177	241 160	95	53,67%	117 650	48,79%
2012	195	249 550	116	59,49%	133 000	53,30%
2013	209	300 690	115	55,02%	119 400	39,71%
2014	209	233 300	121	57,89%	128 000	54,86%
2015	203	209 430	108	53,20%	97 700	46,65%
Celkem	993	1 234 130	555	55,89%	595 750	48,27%

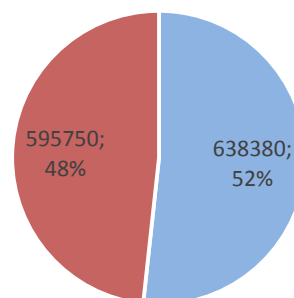
Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů oslovených MÚ

Graf č. 35 - Celkový statistický přehled poměru počtu úspěšně vymožených pokut

■ počet nevymožených pokut
■ počet vymožených pokut

Graf č. 36 - Celkový statistický přehled poměru částek úspěšně vymožených pokut

■ částka nevymožených pokut
■ částka vymožených pokut

Zdroj: vlastní zpracování: dle statistických výkazů oslovených MÚ

Průměrná částka vymáhané pokuty na všech městských úřadech byla ve sledovaném období ve výši 1 243,- Kč. Průměrná výše úspěšně vymožené pokuty byla 1 073,- Kč, naopak u neúspěšných exekucí se jednalo v průměru o částku 1 457,- Kč.

9 Shrnutí zjištěných poznatků a možnosti zlepšení

9.1 Analýza současné situace

Z celkových statistických přehledů uvedených v tabulkách č. 20 a č. 21 je zřejmé, že projednávání přestupků je v současné době pro obce, které přestupky projednávají, nejen zdrojem příjmů do obecních rozpočtů, ale také oblast nemalých problémů při vymáhání nezaplacených pokut. Za období let 2011 – 2015 osm sledovaných městských úřadů uložilo pouze za tři vybrané skutkové podstaty přestupků celkem 2 370 pokut v celkové částce vyšší než 2,25 mil. Kč. Včas, tedy v termínu, který byl stanoven v rozhodnutí o přestupku, však bylo zaplaceno pouze něco přes 58 % z nich. Jestliže se zaměříme na celkovou částku, bylo včas zaplaceno jen něco přes 1 mil. Kč, tedy pouze těsně přes 45 % celkové částky. Ve velkém množství případů proto byly městské úřady donuceny k tomu, aby se pokusily dlužné částky vymáhat. Důsledkem je, že obce nejen že nezískají finanční částky, na které mají nárok, ale naopak jim vznikají další náklady. Z největší části na platy zaměstnanců, kteří se vymáhání věnují v rámci exekučního řízení. Podíl počtu úspěšně vymožených pokut byl u sledovaného vzorku obcí necelých 56 %, u celkové částky šlo dokonce pouze o zhruba 48 %. Ze získaných podkladů je také zřejmé, že osm uvedených obcí mělo za období let 2011 – 2015, a to jen za tři vybrané skutkové podstaty přestupků, vůči dlužníkům pohledávky za zhruba 640 000,- Kč, které by jinak mohly využít v rámci svých rozpočtů.

9.2 Souhrn nedostatků v současné praxi

Ze získaných poznatků vyplývá, že v současné době se vyskytují dva základní nedostatky, týkající se problematiky trestání za přestupky a následné vymáhání nezaplacených pokut. Prvním z nich je situace, kdy za spáchání přestupku trestá správní orgán pachatele pokutou, i když je mu dopředu jasné, že ten jí neuhradí. Úředníci projednávající přestupky mají všeobecný přehled o účastnících řízení ze své praxe, z údajů, které obsahuje oznámení přestupku, a také z podkladů získaných během přestupkového řízení, proto si dokáží udělat základní představu o osobě pachatele. V současné době však zákon neposkytuje k trestu pokuty alternativní trest, který by bylo možné využít. Mimo pokuty, kterou lze uložit za každý přestupek, další čtyři druhy trestů, které obsahuje zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich mají specifická omezení při jejich ukládání. Napomenutí je svou podstatou prostředek morálního odsouzení pachatele, které by mělo

působit výchovně. Jedná se o nejmírnější trest používaný u nejméně závažných přestupků. Zákaz činnosti lze použít jen v případě, kdy k této činnosti je třeba veřejnoprávní oprávnění, nebo jí pachatel vykonává v pracovním, nebo jiném obdobném poměru a současně došlo k přestupku při výkonu této činnosti, nebo v přímé souvislosti s ní⁸⁴. Propadnutí věci, nebo náhradní hodnoty lze uložit pouze, jestliže byla věc ke spáchání přestupku určena, nebo užitá, nebo jí pachatel získal přestupkem, nebo v souvislosti s přestupkem. Trest zveřejnění rozhodnutí o přestupku lze uložit pouze právnické, nebo podnikající fyzické osobě. U většiny projednávaných přestupků je tak pokuta jedinou variantou uloženého trestu.

Druhým významným nedostatkem současné praxe je značná administrativní náročnost samotného vymáhání nezaplacených pokut, která spočívá jak v potřebě kvalitně vedené evidence, tak v co nejčastějším odesílání výzev příslušným institucím.

9.3 Možnosti zlepšení současného stavu

Jednou z možností, jak zlepšit stávající problematický stav při vymáhání nezaplacených pokut, by mohlo být rozšíření okruhu správních trestů, které je možné za přestupek uložit. Protože jakákoliv forma fyzických trestů je v současné době nepřijatelná, a vzhledem k tomu, že vymyslet zcela nový, doposud nepoužívaný trest a ten začlenit do českého právního systému je nereálné, jako jedinou možností se jeví inspirace trestním zákoníkem. S přihlédnutím k malé společenské nebezpečnosti přestupku se jeví jako neprůchozí tresty jako odnětí svobody, domácí vězení, ztráta čestných titulů a vyznamenání, propadnutí majetku, nebo vyhoštění, a to proto, že je u nich příliš velký nepoměr zásahu do osobních svobod jednotlivce v protikladu se závažností spáchaného skutku. Další tresty, vyjmenované v § 52 trestního zákoníku jsou v určitých modifikacích již nyní obsaženy v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a to buď ve formě správních trestů, nebo jako ochranná opatření. Jedná se o peněžitý trest, zákaz činnosti, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, nebo propadnutí věci, nebo jiné majetkové hodnoty. Obdoba trestu zákazu pobytu byla krátkou dobu součástí zákona o přestupcích, ale jelikož byla v praxi na základě stanovených podmínek jejího uložení téměř nepoužitelná, zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich ji už neobsahuje.

⁸⁴ § 47 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Vyřazovací metodou tak zbývá jediný trest, který by bylo možné použít v upravené formě při trestání přestupků, a to obecně prospěšné práce.

Stejně, jako v problematice trestání za přestupky, ani v záležitosti značného administrativního zatížení orgánů vymáhajících pokuty v současné době není na obzoru žádné převratné řešení. Správce daně se musí v rámci svých časových možností především rozhodnout, jaké a kolik bank obešle svou výzvou. Banky, jako soukromé podnikatelské subjekty, nelze nijak donutit k tomu, aby poskytovaly údaje o svých klientů, když pomineme například problematiku trestné činnosti. V zájmu bank je zcela opačný stav, to znamená co největší ochrana svých zákazníků. Prostor ke snížení administrativní zátěže tedy bude spíše spočívat na straně jedné ve zřehlednění evidence dlužníků, tedy například nahrazení záznamů v papírové formě počítačovým programem, na straně druhé zkvalitněním a zefektivněním procesu vyhledávání dlužníků v příslušných registrech a databázích.

9.4 Možnost rozšíření okruhu správních trestů za přestupky

Trestem, který by připadal do úvahy k použití při projednávání přestupků, by mohly být obecně prospěšné práce. Tento trest spadá v trestním řízení mezi tresty alternativní, což jsou všechny tresty ukládané za trestné činy s výjimkou trestu odnětí svobody vykonávaný ve věznicí. Trest obecně prospěšných prací lze uložit za trestný čin, u něhož trestní zákon stanovuje horní hranici trestu odnětí svobody do pěti let, zároveň nesmí být další pobyt pachatele na svobodě nebezpečný pro společnost. Trestní zákoník se podrobně zabývá tímto trestem v § 62 až 65, kdy rozvádí, za jakých podmínek lze tento trest uložit, v jaké výměře a jakým způsobem se trest vykoná. Z pohledu pachatele je podstatné to, že na toho, komu byl uložen trest obecně prospěšných prací, se hledí, jako by nebyl odsouzen, jakmile byl trest vykonán nebo bylo od výkonu trestu nebo jeho zbytku pravomocně upuštěno⁸⁵. Obecně prospěšné práce by tedy mohly být alternativou, kterou by správní orgány mohly využívat při trestání přestupků. Otázkou, kterou by však bylo nutné zodpovědět, by každopádně bylo, na jaký trest by se přeměnil uložený, ale nevykonaný trest obecně prospěšných prací. Zatímco soud může v takovém případě nevykonaný trest přeměnit tím způsobem, že každá nevykonaná hodina trestu obecně prospěšných prací se počítá za jeden den odnětí svobody, v případě přestupku by pravděpodobně bylo možné

⁸⁵ § 65 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

trest změnit opět jen na pokutu a správní orgán by byl opět v situaci, které se snažil uložením tohoto trestu vyhnout. Praktická stránka výkonu takového trestu uloženého za přestupek by zřejmě nepřinesla zásadní problémy. Stejně, jako v případě trestních věcí, by měla obec ustanovenou kontaktní osobu, která by vyhledávala a zajišťovala adekvátní práci pro pachatele, předávala mu ochranné pomůcky a pracovní náčiní, kontrolovala, jak je trest vykonáván a také potvrzovala vykonání práce. Pokud bylo na Městském úřadě Nové Město nad Metují předáno k vymáhání v letech 2011 až 2015 celkem 104 nezaplacených pokut za přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku, lze pouze spekulovat, kolik z těchto pachatelů by bylo ochotno si svůj trest odpracovat a kolik by jich ho skutečně odpracovalo. Podle trestního zákoníku není totiž souhlas pachatele při uložení trestu obecně prospěšných prací zapotřebí, je však povinností soudu přihlídnout ke stanovisku pachatele k uložení tohoto trestu a k jeho zdravotní způsobilosti. Pokud tedy pachatel již dopředu avizuje, že nemá zájem si svůj trest odpracovat, je zbytečné mu ho vůbec ukládat. Další otázkou, na kterou by odpověď přinesla až praxe je, zda by náklady na zajištění výkonu takového trestu nebyly v konečném výsledku vyšší, než jsou náklady na vymáhání pokuty.

10 Závěr

Teoretická část práce vymezila problematiku přestupkového řízení v souvislostech českého právního prostředí. Poukázala na blízký vztah přestupkového řízení s řízením trestním, a také na jeho značnou provázanost s řízením správním. Byly osvětleny stěžejní pojmy problematiky přestupkového řízení a přiblíženy nejdůležitější právní normy ovlivňující tuto oblast. Podrobně byly popsány jak skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití, veřejnému pořádku a majetku, tak jednotlivé fáze přestupkového řízení. Rešeršní část práce také podrobně vymezila problematiku vymáhání pohledávek, vedení exekučního řízení a stěžejní principy a právní normy v této oblasti. Provedením všeho výše uvedeného došlo ke splnění cíle teoretické části.

Praktická část práce přinesla statistické údaje z celkem osmi městských úřadů, přičemž sledovaným obdobím byly roky 2011 – 2015, a jednalo se pouze o pokuty za přestupky proti občanskému soužití, veřejnému pořádku a majetku. V rámci jejich porovnání bylo zjištěno, že průměrný počet včas zaplacených pokut oproti všem uloženým pokutám, se na jednotlivých městských úřadech pohybuje od extrémně nízkého údaje necelých 6 % (Broumov) až po 70 % (Vrchlabí), přičemž celkový průměr byl 58,10 %. V případě částky včas zaplacených pokut, oproti částce pokut nezaplacených, je rozmezí od necelých 8 % (Broumov) po více než 63 % (Nový Bydžov) a celkový průměr za všechny obce je 45,19 %. Získané podklady poukazují na to, že stávající stav není ideální. Je možné vyloučit, že by problém byl pouze v jednotlivých správních orgánech a souvisel s tím, jak pokuty ukládají a vymáhají. Naopak bylo dovozeno, že za problémy stojí současné možnosti trestání, tedy přesněji řečeno nemožnosti uložit za přestupek alternativní trest nahrazující pokutu. Bylo zjištěno, že nejvyšší průměrné pokuty ukládal Městský úřad Žamberk (1 728,- Kč), přesto zde bylo včas zaplaceno téměř 66 % pokut, zatímco Městský úřad Hořice ukládal pokuty v průměrné částce 1 049,- Kč, ale včas zaplaceno bylo necelých 37 % pokut. Lze tedy konstatovat, že neexistuje přímá souvislost mezi výší částky uložené pokuty za přestupek a pravděpodobnosti, že bude včas uhrazena. Dále bylo zjištěno, že orgány sledovaných obcí v letech 2011 – 2015 za sledované přestupky ukládaly pokutu v průměrné výši pouze 950,- Kč. Tento údaj ukazuje, že správní orgány ať již vědomě, či nevědomě, ukládají pokutu v takové výši, aby zvýšili pravděpodobnost, že bude zaplacena. Vynikne to především v porovnání s tím, že v období let 2011 – 2015 bylo podle v té době platného a účinného znění přestupkového zákona možno uložit za sledované

přestupky pokuty podle druhu skutkové podstaty do 5 000, 15 000, ale i do 20 000,- Kč. Ze zjištěných údajů lze dovodit, že se skutečně jednalo o určitou autoregulaci, kterou používaly samy správní orgány, když pokuty ukládaly při samotné spodní hranici zákonné sazby. Lze se důvodně domnívat, že v případě, že by tyto orgány ukládaly mnoha tisícové pokuty, poměr mezi zaplacenými a nezaplacenými pokutami, a také poměr mezi vymáhanými a vymoženými pokutami, by se výrazně změnil v neprospěch pokut zaplacených a vymožených. Dále bylo srovnáním relevantních údajů zjištěno, že existuje větší pravděpodobnost, že bude včas zaplacená pokuta nižší (tedy pod hranicí zjištěné průměrné částky 950,- Kč). Průměrná výše včas zaplacené pokuty byla totiž pouze 739,- Kč, průměrná výše nezaplacené pokuty dosáhla částky 1 243,- Kč. Nelze však konstatovat, že by stačilo snížit výši ukládaných pokut, což by vedlo k řešení celé problematiky. Praxe ukazuje na to, že hlavním důvodem neplacení pokut je neochota obviněných alespoň projevit snahu zaplatit a ne primárně to, že by se nacházely v zoufalých životních situacích, která by jim v zaplacení bránila.

Na základě všech zjištěných statistických dat a na základě rozhovoru s praktikem, byla prověřena možnost legislativních změn v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a to formou rozšíření okruhu správních trestů, konkrétně o trest obecně prospěšných prací. Takové opatření by mělo předcházet problémům s vymáháním pokut za přestupky. Zavedení tohoto institutu do českého právního pořádku není možné v tuto chvíli zcela vyloučit. Je však zřejmé, že i v případě společenské, a také politické vůle k takové změně, se jedná o řešení možné až v horizontu mnoha let. Lze konstatovat, že zavedením tohoto trestu by se snížilo množství neuhrazených pokut za přestupky, podmínkou by bylo, aby správní orgán u každého jednotlivého případu posuzoval vhodnost jeho uložení, a také šance, že bude vykonán. Lze důvodně předpokládat, že by zavedení tohoto trestu do zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich vedlo ke zvýšení úspěšnosti správních orgánů při vymáhání pokut. Ze skupiny pachatelů, kteří v současné době pokutu zaplatit chtějí, ale nemají z čeho, by část pravděpodobně na možnost prospěšných prací přistoupila. Nelze však v této hypotetické rovině predikovat, zdali by takový postup v konečném důsledku spíše nevedl k dalšímu zvýšení nákladů obcí. Na těch by totiž spočívala povinnost zajistit podmínky výkonu takového trestu pro pachatele, se všemi s tím souvisejícími důsledky.

Na základě zjištěných statistických dat se lze nad rámec stanovených cílů práce kriticky vyslovit k činnosti zákonodárců, kteří jak v novelizacích zákona o přestupcích,

tak v zákoně o některých přestupcích, postupně navyšovali horní hranici pokuty za jednotlivé přestupky. Jednalo se o určitou formu psychologického působení na laickou veřejnost a získávání přízně voličů v tom ohledu, že je takto lépe chráněna před pachateli přestupků. Z výše pokut ukládaných správními orgány v každodenní praxi jasně vyplývá, že se v případě přestupků jedná o protiprávní činy s malou společenskou nebezpečností. Možnost uložení pokuty například za přestupek proti občanskému soužití ve výši několika desítek tisíc korun je spíše hypotetická. To ostatně potvrzují již zmiňovaná průměrná výše uložené pokuty ve sledovaném období, která byla 950,- Kč, což jasně vypovídá o tom, v jakém zhruba rozpětí se správní orgány pohybují.

Při porovnání statistických dat týkajících se vymáhání, nebyly zjištěny tak výrazné rozdíly, jako tomu je u včas zaplacených pokut. Počet vymožených pokut oproti neúspěšně vymáhaným se na jednotlivých městských úřadech pohybuje od 40 % (Žamberk) po téměř 69 % (Hořice), přičemž celkový průměr byl 55,89 %. V případě částky těchto úspěšně vymožených pokut je rozmezí od necelých 32 % (Hronov) po více než 63 % (Broumov) a celkový průměr za všechny obce byl 48,27 %. I při vymáhání pokut panuje lepší úspěšnost při vymáhání nižších pohledávek, než ta průměrná v částce 1 243,- Kč. Průměrná výše vymožené pohledávky byla 1 073,- Kč, naopak u nevymožené se jednalo o 1 457,- Kč. V rámci samotného procesu vymáhání pokut v současné době pravděpodobně nelze aplikovat žádné převratné vylepšení příslušných zákonů. Postup správce daně, založený na zasílání výzev značnému množství státních institucím a také soukromých podnikatelských subjektů, tak nadále zůstane především mravenčí úřednickou prací. Přes velkou pracnost a administrativu lze na základě získaných statistických dat konstatovat, že se správcům daně daří získat ve prospěch obcí maximum možného, i přes tuto velkou snahu jsou ztráty obcí jen za nevymožené pokuty u sledovaných přestupků v rámci celé České republiky v řádech milionů korun.

Na základě výstupů jednotlivých kapitol bakalářské práce je konstatováno, že došlo ke splnění všech cílů, které obsahovalo zadání práce.

11 Seznam použitých zdrojů

11.1 Publikace

- BOHADLO, David. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. Praha: C. H. Beck, 2013. 206 s. ISBN 978-80-7400-413-1.
- BRÁZDA, Jan. *Správní rozhodnutí v rozhodovací praxi/1. Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profí Press s.r.o., č. 4, 2014. ISSN 1211-0507.
- BRÁZDA, Jan. *Správní rozhodnutí v rozhodovací praxi/2. Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profí Press s.r.o., č. 5, 2014. ISSN 1211-0507.
- BRÁZDA, Jan. *Nová úprava přestupků v recentním právu. Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profí Press s.r.o., č. 11, 2016. ISSN 1211-0507.
- HORZINKOVÁ, Eva, KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. 368 s. ISBN 978-80-87212-15-8.
- HUDEČKOVÁ, Helena, ZAGATA, Lukáš. *Sociologie a její aplikace ve veřejné správě*. Praha: ČZU,PEF, 2013. 155 s. ISBN 978-80-213-1637-9.
- JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2011, 555 s. ISBN 978-80-7400-355-4.
- KUBÁNEK, Miroslav: *Obce a přestupky (a příslušné přestupkové orgány). Moderní obec: odborný časopis pro veřejnou správu*. Praha: Profí Press s.r.o., č. 11, 2015. ISSN 1211-0507.
- MLSNA, Petr. *Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. 72 s. ISBN 978-80-87544-44-0.
- ONDRUŠ, Radek. *Správní řád, nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*. Praha: Linde, 2005, 515 s. ISBN 80-7201-523-0.
- PECHÁČKOVÁ, Věra, KRAUS, Jiří a kol. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1998, 834 s. ISBN-80-200-0607-9.
- RADKOVA, Martina. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 2009, 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.

11.2 Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních celků, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územně samosprávných celků a o změně některých zákonů
- Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti způsobené exekutorem
- Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů

11.3 Internetové zdroje

- Internetový právní slovník, Dostupné z: : https://pravnickyslovník.cz/lex_generalis, staženo dne 27.9.2017
- Internetový právní slovník, Dostupné z: https://pravnickyslovník.cz/lex_specialis_derogat_legi_generali, staženo dne 27.9.2017
- Internetový právní slovník, Dostupné z: https://pravnickyslovník.cz/nulla_poena_sine_lege, staženo dne 27.9.2017
- Business.center.cz – server s informacemi pro podnikání, Dostupné z: <https://business.center.cz/business/pojmy/p1457-liberace.aspx>, staženo dne 27.9.2017
- Právní prostor - právní portál, Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/komentar-zasada-subsidiarity-trestni-represe>, staženo dne 27.9.2017
- Český statistický úřad, Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/26-spravni-obvody-obce-dk1563dfja>, staženo dne 12.10.2017

- Královéhradecký kraj, Dostupné z: <http://mapy.kr-kralovehradecky.cz/prumzony/cz/NM-zakladni-charakteristika.htm>, staženo dne 20.12.2017

12 Seznam obrázků, grafů a tabulek

12.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Mapa správního členění ORP Nové Město nad Metují	52
--	----

12.2 Seznam grafů

Graf č. 1 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	56
Graf č. 2 - Vyjádření poměru částek zaplacených a nezaplacených pokut.....	56
Graf č. 3 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	59
Graf č. 4 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	59
Graf č. 5 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	65
Graf č. 6 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	65
Graf č. 7 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	66
Graf č. 8 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	66
Graf č. 9 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	67
Graf č. 10 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	67
Graf č. 11 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	68
Graf č. 12 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	68
Graf č. 13 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	69
Graf č. 14 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	69
Graf č. 15 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	70
Graf č. 16 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	70
Graf č. 17 - Vyjádření poměru počtu zaplacených a nezaplacených pokut.....	71
Graf č. 18 - Vyjádření poměru částky zaplacených a nezaplacených pokut	71
Graf č. 19 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	73
Graf č. 20 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	73
Graf č. 21 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	74
Graf č. 22 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	74

Graf č. 23 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	75
Graf č. 24 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	75
Graf č. 25 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	76
Graf č. 26 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	76
Graf č. 27 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	77
Graf č. 28 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	77
Graf č. 29 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	78
Graf č. 30 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	78
Graf č. 31 - Vyjádření poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	79
Graf č. 32 - Vyjádření poměru částky úspěšně vymožených pokut	79
Graf č. 33 - Celkový statistický přehled poměru počtů uhrazených a neuhrazených pokut	81
Graf č. 34 - Celkový statistický přehled poměru částek uhrazených a neuhrazených pokut	81
Graf č. 35 - Celkový statistický přehled poměru počtu úspěšně vymožených pokut.....	82
Graf č. 36 - Celkový statistický přehled poměru částek úspěšně vymožených pokut.....	82

12.3 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Druhy přestupků oznámených v letech 2011–2015 na MÚ Nové Město nad Metují podle vybraných §	53
Tabulka č. 2 - Způsob ukončení přestupkových věcí oznámených v letech 2011–2015 na MÚ Nové Město nad Metují	54
Tabulka č. 3 - Pokuty uložené v rámci MÚ Nové Město nad Metují v letech 2011 – 2015 za přestupky podle § 47, 49, 50 zákona o přestupcích	56
Tabulka č. 4 - Pokuty vymáhané v rámci MÚ Nové Město nad Metují v letech 2011 – 2015 za přestupky podle § 47, 49, 50 zákona o přestupcích	59
Tabulka č. 5 - Statistický přehled srovnávaných obcí	64
Tabulka č. 6 - MÚ Broumov -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	65
Tabulka č. 7 - MÚ Holice -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	66

Tabulka č. 8 - MÚ Hořice -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	67
Tabulka č. 9 - MÚ Hronov -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	68
Tabulka č. 10 - MÚ Nový Bydžov -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	69
Tabulka č. 11 - MÚ Vrchlabí -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	70
Tabulka č. 12 - MÚ Žamberk -pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	71
Tabulka č. 13 - MÚ Broumov - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	73
Tabulka č. 14 - MÚ Holice - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	74
Tabulka č. 15 - MÚ Hořice - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	75
Tabulka č. 16 - MÚ Hronov - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50	76
Tabulka č. 17 - MÚ Nový Bydžov - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	77
Tabulka č. 18 - MÚ Vrchlabí - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	78
Tabulka č. 19 - MÚ Žamberk - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	79
Tabulka č. 20 - Statistický přehled - pokuty uložené v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	80
Tabulka č. 21 - Statistický přehled - pokuty vymáhané v letech 2011–2015 za přestupky podle § 47, 49, 50.....	82

13 Přílohy

13.1 Příloha č. 1 – Upozornění na nedoplatek

Městský úřad Nové Město nad Metují
Odbor finanční
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují

Vážený(á) pan(i)
XXXXX

Váš dopis značky/ze dne

Naše značka

Vyřizuje/linka

Nové Město nad Metují

Upozornění na nedoplatek

Při kontrole plateb bylo zjištěno, že jste do dnešního dne neuhradil pokutu ve výši xxx,- Kč a paušální částku nákladů řízení ve výši xxx,- Kč, celkem tedy xxx,- Kč, která Vám byla uložena na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odbor správní, Oddělení vnitřních věcí, č. j. xxxxxx dne xx.xx.xxxx. Pokuta a náklady řízení byly splatné do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Rozhodnutí nabylo právní moci dne xx.xx.xxxx.

Protože jste povinnost uhradit pokutu nesplnil, upozorňujeme Vás proto na vzniklý nedoplatek v celkové výši xxx,- Kč a vyzýváme k jeho zaplacení ve lhůtě do 10 dnů ode dne doručení tohoto upozornění na účet města Nové Město nad Metují, vedený u KB Nové Město nad Metují, č. účtu xxxxx/xxxx, var. symbol:xxx.

Nebude-li nedoplatek v této lhůtě zaplacen, bude přikročeno k vymáhání nedoplatku daňovou exekucí. V takovém případě budete povinen uhradit nejen částku nedoplatku, ale též i náklady spojené s jeho vymáháním.

Pokud jste již platbu poukázal, považujte toto upozornění za bezpředmětné.

XXXXX

referent Odboru finančního

Tel.: +420 491 419 611 / Fax: +420 491 419 623
E-mail: podatelna@novemestonm.cz
Datová schránka: qgfbxi4
www.novemestonm.cz

IČO: 00272876
DIČ: CZ00272876
Komerční banka, a. s.
č. ú.: 19-927551/0100

13.2 Příloha č. 2 – Výzva (banka)

Městský úřad Nové Město nad Metují
Odbor finanční
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují

XXXXXX

Váš dopis značky/ze dne

Naše značka

Vyřizuje/linka

Nové Město nad Metují

Výzva k poskytnutí informací správci daně

Městský úřad Nové Město nad Metují, Odbor finanční, jako správce daně podle ust. § 10 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „daňový řád“) vás z důvodu vymáhání pohledávek na základě pravomocných a vykonatelných rozhodnutí vyzývá podle § 57 odst. 3 daňového řádu, k poskytnutí čísel účtů, stavech peněžních prostředků na těchto účtech a o jejich pohybu, blokace a údaje o úvěrech, vkladech a depozitech osob, uvedených v příloze za období **od xx.xx.xxxx do dne doručení naší výzvy.**

Vyžádané údaje zašlete písemně nejpozději do 15 dnů ode dne, který následuje po dni doručení této výzvy.

Poučení

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob (§ 52 odst. 1 daňového řádu). Podle § 247 odst. 2 daňového řádu, může správce daně uložit pořádkovou pokutu tomu, kdo závažně ztěžuje nebo maří správu daní tím, že bez dostatečné omluvy nevyhoví ve stanovené lhůtě výzvě ke splnění procesní povinnosti nepeněžitě povahy, která mu byla stanovena zákonem nebo správcem daně. Pořádkovou pokutu lze ukládat i opakovaně, navedlo-li dosavadní uložení pokuty k nápravě a protiprávní stav trvá (§ 248 odst. 2 daňového řádu).

Proti této výzvě se nelze samostatně odvolat (§ 109 daňového řádu).

XXXXXX

referent Odboru finančního

Příloha

seznam

Tel.: +420 491 419 611 / Fax: +420 491 419 623
E-mail: podatelna@novemestonm.cz
Datová schránka: qgfbxi4
www.novemestonm.cz

IČO: 00272876
DIČ: CZ00272876
Komerční banka, a. s.
č. ú.: 19-927551/0100

13.3 Příloha č. 3 – Výzva (zdravotní pojišťovna)

Městský úřad Nové Město nad Metují
Odbor finanční
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují

XXXXXX

Váš dopis značka/ze dne

Naše značka

Vyřizuje/linka

Nové Město nad Metují

Výzva k poskytnutí informací správci daně

Městský úřad Nové Město nad Metují, Odbor finanční, vás z důvodu vymáhání pohledávek na základě pravomocných a vykonatelných rozhodnutí vyzývá podle § 57 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „daňový řád“), ke sdělení plátce pojistného zdravotního pojištění (název, IČ) jmenovaných v přiloženém seznamu, popř. zda jsou vedeni jako samoplátcí nebo neplatíci.

Vyžádané údaje zašlete písemně nejpozději do 15 dnů ode dne, který následuje po dni doručení této výzvy.

Poučení

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob (§ 52 odst. 1 daňového řádu). Podle § 247 odst. 2 daňového řádu, může správce daně uložit pořádkovou pokutu tomu, kdo závažně ztěžuje nebo maří správu daní tím, že bez dostatečné omluvy nevyhoví ve stanovené lhůtě výzvě ke splnění procesní povinnosti nepeněžitě povahy, která mu byla stanovena zákonem nebo správcem daně. Pořádkovou pokutu lze ukládat i opakovaně, nevedlo-li dosavadní uložení pokuty k nápravě a protiprávní stav trvá (§ 248 odst. 2 daňového řádu). Proti této výzvě se nelze samostatně odvolat (§ 109 daňového řádu).

XXXXXX

referent Odboru finančního

Příloha

seznam

Tel.: +420 491 419 611 / Fax: +420 491 419 623
E-mail: podatelna@novemestonm.cz
Datová schránka: qgfbxi4
www.novemestonm.cz

IČO: 00272876
DIČ: CZ00272876
Komerční banka, a. s.
č. ú.: 19-927551/0100

13.4 Příloha č. 4 – Exekuční příkaz (banka)

Městský úřad Nové Město nad Metují
Odbor finanční
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují

Váš dopis značky/ze dne

Naše značka

Vyřizuje/linka

Nové Město nad Metují

Oprávněný:

Městský úřad
Nové Město nad Metují
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují
IČ 00272876

Dlužník:

XXXX

Poskytovatel platebních služeb:

XXXX

Městský úřad Nové Město nad Metují, Odbor finanční, jako správce daně, oprávněný podle § 175 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „daňový řád“) a s přiměřeným použitím zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský soudní řád“) vydává dle § 178 odst. 1 a odst. 5 písm. b) daňového řádu tento

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

na přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Z titulu pravomocného a vykonatelného rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odbor správní, Oddělení vnitřních věcí, ze dne xx.xx.xxxx, č. j. xxxxx je **dlužník p.**, nar., **bytem**, **povinen uhradit oprávněnému Městskému úřadu Nové Město nad Metují pokutu v částce xxx,- Kč a nahradit náklady řízení ve výši xxx,- Kč, celkem tedy xxx,- Kč.** Rozhodnutí nabylo právní moci dne xx.xx.xxxx a pokuta byla splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

Podle § 182 a § 183 daňového řádu se uvedená částka nedoplatku zvyšuje o exekuční náklady ve výši 500 Kč, na vykonatelný nedoplatek ve výši

xxx,- Kč (slovy: xxxxx korun českých).

K vymození uvedeného vykonatelného nedoplatku **přikazuje poskytovateli** podepsaný správce daně podle § 178 odst. 1 a odst. 5 písm. b) a § 190 odst. 1 daňového řádu, s použitím občanského soudního řádu, aby od okamžiku, kdy mu bude doručen tento exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce nevyplácel peněžní prostředky z uvedeného účtu dlužníka, ze kterého se přikazuje pohledávka, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal, a to až do výše nedoplatku, pro který je exekuce nařizována. To se týká i peněžních prostředků,

Tel.: +420 491 419 611 / Fax: +420 491 419 623
E-mail: podatelna@novemestonm.cz
Datová schránka: qgfbxi4
www.novemestonm.cz

IČO: 00272876
DIČ: CZ00272876
Komerční banka, a. s.
č. ú.: 19-927551/0100

MěÚ Nové Město nad Metují
2/3

kteřé dojdou na tento účet do 6 měsíců ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu (§ 190 odst. 2 daňového řádu). Dále, aby potom, co peněžnímu ústavu bude doručeno vyrozumění, že exekuční příkaz nabył právní moci, odepsal peněžní prostředky až do výše vykonatelné pohledávky

xxx,- Kč z účtu povinného

č. xxxx/xxxx

a převedl je oprávněnému Městskému úřadu na účet vedený u xxxxxx:

číslo: xxxxxxx/xxxx

IBAN: xxxx

BIC: xxxx

variabilní symbol: xxxxxxx

konstantní symbol: xxxx

Tento exekuční příkaz se vztahuje na všechny peněžní prostředky na účtech dlužníka.

Podle § 177 odst. 1 daňového řádu a § 279 odst. 2 písm. d) občanského soudního řádu jsou pohledávky daní a poplatků přednostními pohledávkami.

Odůvodnění

Městský úřad v Novém Městě nad Metují, Odbor finanční, jako správce daně eviduje u uvedeného dlužníka daňový nedoplatek ve výši xxx,- Kč, navýšený o exekuční náklady v částce 500 Kč, celkem tedy xxx,- Kč, dle vykonatelného a pravomocného rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odbor správní, Oddělení vnitřních věcí, ze dne xx.xx.xxxx, č. j. xxxxxx. Správce daně upozornil na daňový nedoplatek dne xx.xx.xxxx. Dlužník na tuto výzvu nikterak nereagoval. S ohledem na skutečnost, že shora uvedený příjemce rozhodnutí – dlužník, nezapltil ve stanovené lhůtě shora uvedenému správci daně vykonatelný nedoplatek uvedený ve výroku tohoto rozhodnutí v celkové výši xxx,- Kč, vydává oprávněný správce daně tento exekuční příkaz.

Poučení

Dle ust. § 304 odst. 3 občanského soudního řádu dlužník ztrácí okamžikem, kdy je bance doručen tento exekuční příkaz, právo vybrat peněžní prostředky z účtu, použít tyto prostředky k platbám nebo s nimi jinak nakládat, a to do výše vykonatelného nedoplatku vyjma peněžních prostředků určených pro výplatu mezd dle ust. § 304a občanského soudního řádu a prostředků dle ust. § 304b občanského soudního řádu. Podle ust. § 304b odst. 1 občanského soudního řádu zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu se nevztahují na peněžní prostředky do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu. Má-li u jednoho peněžního ústavu povinný více účtů, použije se věta první pouze u jednoho z těchto účtů. Dle ust. § 304b odst. 2 občanského soudního řádu peněžní prostředky podle odstavce 1 peněžní ústav vyplatí povinnému na jeho žádost nejvýše jednou.

V souladu s ust. § 306 občanského soudního řádu se nařízení exekuce vztahuje až do výše vykonatelného nedoplatku na pohledávku dlužníka z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku, v němž byl bance doručen exekuční příkaz, jakož i na pohledávku z účtu, která vznikla tím, že na účet došly peněžní prostředky dodatečně, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy bylo bance doručeno vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu. Provedením (ust. § 307, § 308, § 309 a § 309a odst. 1 a 3 občanského soudního řádu) výkon exekuce zaniká.

Exekuční náklady spočívající v nákladech za nařízení daňové exekuce v souladu s ust. § 182 odst. 1 daňového řádu hradí dlužník. Podle ust. § 183 odst. 1 daňového řádu náhrada nákladů za nařízení daňové exekuce činí 2 % vymáhaného nedoplatku, nejméně však 500 Kč. Uhradit náklady za nařízení daňové exekuce je dlužník povinen, jakmile byl exekuční příkaz vydán (§ 183 odst. 1 daňového řádu). Exekuční náklady se vymáhají zároveň s nedoplatkem (§ 182 odst. 6 daňového řádu). Proto bylo dlužníkovi uloženo uhradit exekuční náklady za nařízení daňové exekuce ve výši 500 Kč. Banka je tak povinna srazit ve prospěch správce daně částku ve výši 500 Kč.

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob (§ 52 odst. 1 daňového řádu). Za porušení povinnosti mlčenlivosti lze uložit pokutu podle § 246 daňového řádu až do výše 500 000 Kč.

Nesplní-li poskytovatel povinnost stanovenou mu exekučním příkazem a zákonem řádně a včas, má shora uvedený správce daně nárok na její splnění z prostředků tohoto poddlužníka; tento nárok shora uvedený správce daně uplatní podáním žaloby k soudu (§ 186 odst. 3 daňového řádu).

V souladu s ust. § 178 odst. 4 daňového řádu nelze proti tomuto exekučnímu příkazu uplatnit opravné prostředky. Lze podat námitku do 30 dnů (ú 159 daňového řádu).

xxxxxx
vedoucí Odboru finančního

V případě bezvýsledné exekuce žádáme o písemné sdělení o ukončení sledování exekuce s uvedením důvodů (účet blokován pro jiného oprávněného nebo je bez finančních prostředků, příp. jiný).

13.5 Příloha č. 5 – Exekuční příkaz (zaměstnavatel)

Městský úřad Nové Město nad Metují
Odbor finanční
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují

Váš dopis značky/ze dne

Naše značka

Vyřizuje/linka

Nové Město nad Metují

Oprávněný:

Městský úřad
Nové Město nad Metují
náměstí Republiky 6
549 01 Nové Město nad Metují
IČ 00272876

Dlužník:

XXXX

Plátce mzdy:

XXXX

Městský úřad Nové Město nad Metují, odbor finanční, oprávněný podle § 175 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „daňový řád“) a s přiměřeným použitím zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský soudní řád“) vydává dle § 178 odst. 1 a odst. 5 písm. a) daňového řádu tento

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

na provedení srážek ze mzdy a z jiných příjmů dlužníka

Z titulu pravomocného a vykonatelného rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odbor správní, Oddělení vnitřních věcí, ze dne xx.xx.xxxx, č. j. xxxx je dlužník p....., nar....., bytem....., **povinen uhradit oprávněnému Městskému úřadu Nové Město nad Metují pokutu za přestupek ve výši xxx,- Kč.** Rozhodnutí nabylo právní moci dne xx.xx.xxxx a pokuta byla splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

Podle § 182 a § 183 daňového řádu se uvedená částka nedoplatku zvyšuje o exekuční náklady ve výši 500 Kč, na vykonatelný nedoplatek ve výši

xxx,- Kč (slovy: xxxxxxx korun českých).

V souladu s § 187 odst. 2 daňového řádu, je plátce mzdy dlužníka povinen od okamžiku, kdy mu je doručen exekuční příkaz, po dobu trvání exekuce provádět ze mzdy dlužníka stanovené srážky a nevyplácet sražené částky dlužníkovi. Výkon rozhodnutí se podle § 283, občanského soudního řádu, provede vyplacením částky sražené ze mzdy a z jiných příjmů dlužníka na účet oprávněného Městského úřadu Nové Město nad Metují, číslo: xxxxx, variabilní s. xxxxx

jakmile jej shora uvedený správní orgán vyrozumí, že tento exekuční příkaz nabyl právní moci.

Tel.: +420 491 419 611 / Fax: +420 491 419 623
E-mail: podatelna@novemestonm.cz
Datová schránka: qgfbx14
www.novemestonm.cz

IČO: 00272876
DIČ: CZ00272876
Komerční banka, a. s.
č. ú.: 19-927551/0100

Dlužník ztrácí dnem, kdy je plátcí mzdy doručen tento exekuční příkaz, právo na vyplacení té části mzdy dle § 299 občanský soudní řád, která odpovídá výši srážek (§ 177 odst. 1 daňového řádu, § 282 odst. 3 a § 299 občanský soudní řád).

Podle § 177 odst. 1 daňového řádu a § 279 odst. 2 písm. d) občanského soudního řádu jsou pohledávky daní a poplatků přednostními pohledávkami.

Odůvodnění

Městský úřad v Novém Městě nad Metují, Odbor finanční, jako správce daně eviduje u uvedeného dlužníka daňový nedoplatek ve výši xxx Kč, navýšený o exekuční náklady v částce 500 Kč, celkem tedy xxx Kč, dle vykonatelného a pravomocného rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odboru správní, oddělení vnitřních věcí, ze dne xx.xx.xxxx, č. j. xxxxxx. Podle § 183 odst. 1 daňového řádu vzniká dlužníkovi vydáním exekučního příkazu povinnost na nákladech za nařízení daňové exekuce 2% z celkové částky nedoplatků a celkové částky zvýšení, pro které je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500 Kč a nejvýše 500.000 Kč. Exekuční náklady se vymáhají současně s nedoplatkem, pro který je exekuce nařízena (§ 182 odst. 4 a 6 daňového řádu).

Protože dlužník neuhradil pokutu ve stanované lhůtě, která mu byla uložena výše uvedeným rozhodnutím, správce daně rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob (§ 52 odst. 1 daňového řádu). Za porušení povinnosti mlčenlivosti lze uložit pokutu podle § 246 daňového řádu až do výše 500 000 Kč.

Nesplní-li poddlužník povinnost stanovenou mu exekučním příkazem a zákonem řádně a včas, má shora uvedený správce daně nárok na její splnění z prostředků tohoto poddlužníka; tento nárok shora uvedený správce daně uplatní podáním žaloby k soudu (§ 186 odst. 3 daňového řádu).

Dlužník je povinen oznámit shora uvedenému správci daně vznik nároku na mzdu (§ 299 občanský soudní řád) u jiného plátce mzdy i zánik nároku na mzdu (§ 299 občanský soudní řád) u dosavadního plátce mzdy do 8 dnů ode dne, kdy nastaly tyto skutečnosti. Poddlužník je povinen do 8 dnů oznámit shora uvedenému správci daně, že:

- a) u něho nastoupil dlužník nově do práce
- b) u něho přestal dlužník pracovat
- c) dlužník nastoupil práci u jiného plátce mzdy

Za nesplnění uvedených povinností může správce daně uložit dlužníkovi nebo plátcí mzdy pořádkovou pokutu do 50 000 Kč (§ 189 a § 177 odst. 1 daňového řádu a § 301 občanský soudní řád).

Proti tomuto exekučnímu příkazu nelze uplatnit opravné prostředky (ust. § 178 odst. 4 daňového řádu). Lze podat námitku do 30 dnů (§ 159 daňového řádu).

XXXXX
vedoucí Odboru finančního